

TARTU ÜLIKOOL
HUMANITAARTEADUSTE JA KUNSTIDE VALDKOND
EESTI JA ÜLDKEELETEADUSE INSTITUUT

Anna Kriuchkova

UUTE TEGUSÕNADE ARGUMENDIKONSTRUKTSIOONID EESTI KEELES

Bakalaureusetöö

Juhendaja PhD Mari Aigro

TARTU 2026

Autorsuse kinnitus

Kinnitan, et olen käesoleva lõputöö ise kirjutanud ning toonud korrektselt välja teiste autorite panuse. Töö on kirjutatud, lähtudes Tartu Ülikooli humanitaarteaduste ja kunstide valdkonna lõputööde nõuetest, ning on kooskõlas heade akadeemiliste tavadega, sealhulgas on järgitud teaduseetika põhimõtteid.

Anna Kriuchkova

Lühikokkuvõte

Käesolevas bakalaureusetöös uuritakse inglise päritolu uute tegusõnade kasutust eesti keele argumendikonstruktsioonides. Uurimus tugineb konstruktsioonigrammatika ja kasutuspõhise keeleteaduse põhimõtetele, keskendudes sellele, kuidas konstruktsioonide produktiivsus ja tegusõnade semantika mõjutavad uute laenverbide konstruktsioonilist käitumist. Töö eesmärk on selgitada, millistes argumendikonstruktsioonides inglise päritolu tegusõnad esinevad ning kas eri semantilistesse valdkondadesse kuuluvad tegusõnad erinevad oma konstruktsioonilise kasutuse poolest.

Uurimismaterjal koosnes 67 inglise päritolu tegusõnast, mille kohta koguti Eesti keele ühendkorpusest kokku 3288 kasutusnäidet. Tegusõnad jaotati viide semantilisse kategooriasse: digi, majandus, sport, võim ja ühiskond. Analüüs näitas, et uued tegusõnad esinevad kõige sagedamini kahes kõige produktiivsemas konstruktsioonis: *nom_can* (53%) ja *nom* (34%). Semantilised erinevused avalduvad eelkõige vähem produktiivsetes konstruktsioonides, kus konstruktsiooni valik võib olla motiveeritud analoogiast tähenduselt sarnaste tegusõnadega.

Tulemused näitavad, et inglise päritolu uute tegusõnade kohanemine eesti keeles toimub peamiselt kahel viisil: toetudes üldistele ja produktiivsetele konstruktsioonidele või kasutades analoogiat omasõnaliste tegusõnadega. Edasised uurimissuunad võiksid hõlmata eksperimentaalseid meetodeid, mis aitaksid täpsemalt mõista, millised konstruktsioonimallid on eesti keele kõnelejatele kõige kättesaadavamad ning kuidas nad uute tegusõnadega ümber käivad.

Võtmesõnad: anglitsismitegusõnad, argumendikonstruktsioonid, konstruktsioonigrammatika, eesti keel

Sisukord

Sissejuhatus.....	5
1. Teoreetiline taust.....	7
1.1. Konstruktsioonigrammatika.....	7
1.2. Argumentstruktuurid eesti keeles	10
1.3. Inglise keele mõju eesti keelele	11
2. Uurimismaterjal ja –meetod.....	13
2.1. Uurimismaterjal	13
2.2. Uurimismeetod.....	16
3. Tulemused.....	20
3.1. Üldine konstruktsioonide jaotus	20
3.2. Digi	23
3.3. Ühiskond.....	26
3.4. Majandus.....	27
3.5. Sport.....	28
3.6. Võim	28
4. Arutelu	30
Kokkuvõte.....	33
Kirjandus.....	35
Argument constructions with novel verbs in Estonian. Summary.....	37
Lisa 1.....	39
Lisa 2.....	40

Sissejuhatus

Eesti keel, nagu iga teinegi keel, on pidevas muutumises. Eriti märgatavad ja kiired on leksikaalsed muutused. Mõned sõnad lähevad kasutusest välja ja ununevad, teised, vastupidi, võivad ootamatult ilmuda ning saada igapäevase kõne lahutamatuks osaks. Niisiis täieneb sõnavara pidevalt. Keerukamate keelestruktuuride, näiteks süntaktiliste konstruktsioonide muutumine kulgeb aga järk-järgult ja selliseid muutusi ei ole nii lihtne tuvastada.

Keele eri tasandid on siiski omavahel tihedalt seotud. Näiteks on tegusõna tähendust raske mõista lahus konstruktsioonidest, milles see esineb. Kuna tegusõna väljendab tegevust, hõlmab selle semantika ka sündmuses osalejate rolle (Goldberg 1995: 43). Ka konstruktsioonid, milles tegusõna kasutatakse, võivad aja jooksul muutuda. Nii kasutati tegusõna 'õnnestuma' varem koos allatiiviga, nüüd aga leidub see tihedamini adessiiviga (Aigro 2022: 69). Kuigi seesugused muutused kujunevad välja aja jooksul, võimaldab sünkrooniline vaatlus kirjeldada, millised tegusõnade kasutusviisid on tänapäeva keeles levinud. Käesoleva töö fookuses on anglitsismteigusõnad. Inglise päritolu tegusõnad on eesti keele kasutusse jõudnud hiljem, mistõttu võib nende konstruktsiooniline kasutus erineda omasõnaliste verbide omast. Sobiva konstruktsiooni valikul toetub kõneleja suuremal määral analoogiale ja oma keelelisele kogemusele. Seega on uute tegusõnade konstruktsiooniline kasutus huvipakkuv uurimisobjekt.

Uute tegusõnade puhul ei piirdu keeles kinnistumine üksnes häälduse või morfoloogiaga. Selleks et inglise keelest laenatud tegusõna hakkaks eesti keeles toimima, peab see olema paigutatud eesti keele konstruktsioonide süsteemi. Kasutuspõhise grammatika järgi kinnistuvad keelekasutaja mälus paremini ja on lihtsamini kasutatavad need tegusõnad ja konstruktsioonid, millega ta sagedamini kokku puutub (Bybee 2007: 10). Ometi, kui tegusõna on uus ega ole veel keeles täielikult juurdunud, ei pruugi keelekasutajal olla selle kasutamiseks valmis kasutusmalli. Seega peab ta ise otsustama, kuidas ennast väljendada. Argumendi käände valikul on kõnelejal kaks strateegiat: ta võib lähtuda kas produktiivsest konstruktsioonist või luua analoogia sarnase tähendusega tegusõnaga ning kasutada samalaadset konstruktsiooni. Seetõttu võib uute tegusõnade kasutuses tekkida ka käändevaliku varieerumine (Barðdal 2008: 87–89).

Eesti keeles on neologisme käsitletud mitmes uurimuses. Need on siiski keskendunud peamiselt sotsiolingvistikale, leksikograafiale ja diskursuseanalüüsile (nt Paet 2018; Kask 2019; Jõgi 2014). Samuti on juba tehtud uuringuid argumendikonstruktsioonide kohta. Varasemates uurimustes on seega käsitletud nii eesti keele neologisme kui ka argumendikonstruktsioonide produktiivsust, kuid nende kahe uurimissuuna kokkupuutepunkt on seni jäänud vähem

tähelepanu alla. Praegu ei ole piisavalt teada, kuidas uued tegusõnad kohanduvad eestikeelsete konstruktsioonidega ning millist rolli mängivad selle protsessi juures konstruktsioonide produktiivsus ja tegusõna semantika.

Käesolev bakalaureusetöö käsitleb uute tegusõnade argumendikonstruktsioone eesti keeles. Uurimuse eesmärk on selgitada välja, millistes eesti keele argumendikonstruktsioonides esinevad ning kuidas konstruktsioonide valikut mõjutavad sellised tegurid nagu konstruktsioonide produktiivsus ja tegusõnade semantika. Selles bakalaureusetöös otsitakse vastuseid järgmistele küsimustele:

- Millistes argumendikonstruktsioonides esinevad uued tegusõnad eesti keeles?
- Kas eri semantilistesse valdkondadesse kuuluvad tegusõnad erinevad oma konstruktsioonilise käitumise poolest?

Bakalaureusetöö koosneb neljast peatükist. Esimeses peatükis esitatakse uurimuse teoreetiline raamistik. Peatükk keskendub konstruktsioonigrammatika põhimõtetele, produktiivsuse mõistele süntaktilises kontekstis ning kasutuspõhise lingvistika vaatenurgale. Samuti kirjeldatakse selles peatükis Eesti sotsiolingvistilist olukorda. Teises peatükis antakse põhjalik ülevaade uurimismaterjalist ja rakendatud metoodikast. Kolmas peatükk tutvustab uurimuse tulemusi ning neljandas peatükis arutletakse anglitsismteigusõnade konstruktsioonilise käitumise üle.

1. Teoreetiline taust

1.1. Konstruktsioonigrammatika

Käesolev töö toetub suuresti konstruktsioonigrammatikale. Konstruktsioonigrammatika on keeleteaduse teoreetiline suund, mis kujunes välja 1980. aastatel kognitiivsete keeleuuringute arengu lainearjal (Östman, Fried 2004: 1). Selle lähenemisviisi esindajad arvavad, et keele struktuur ei koosne vaid sõnadest ja nende kohta käivatest reeglitest, vaid kõiksugustest vormi- ja tähendusühenditest, mis võivad olla väga erineva suurusega (Fillmore jt 1988: 504). Et inimene saaks keelt rääkida, ei piisa lihtsalt sõnade ja grammatikareeglite teadmisest. Lisaks keele struktuurasetele aspektidele ja leksikonile mängivad keelekasutuses suurt rolli semantika ja pragmaatika (Kay & Fillmore 1999: 1).

Konstruktsioon kujutab endast kõige üldisemas käsitluses vormi ja tähenduse ühtsust (Goldberg 1995: 6). Siiski tasub nentida, et nii konstruktsiooni mõiste kui ka konstruktsioonigrammatika roll keeleteaduses on aja jooksul muutunud. Esialgu määratleti konstruktsiooni suurema hulga kriteeriumide kaudu. Charles J. Fillmore'i sõnul ei ole alati võimalik konstruktsiooni esinemist ennustada või selle tähendust tuletada grammatikareeglitest (1988: 511). Keeleteadlane rõhutas, et lisaks inimese võimele moodustada mitmesuguseid fraase, on tal ka võime meeles pidada valmis keelemustreid ehk niinimetatud idiomaaatilisi väljendeid, neid mällu salvestada ja vajadusel kasutada (Fillmore jt 1988: 504). Konstruktsioonigrammatika lähenemine ei olnud seega algselt generatiivse keeleteooriaga vastuolus, vaid täiendas seda (Fillmore jt 1988: 501), kuna see selgitas nähtusi, mis olid generativistidel tähelepanuta jäänud. Hilisemad uuringud on näidanud, et vormi ja tähenduse seos ei pea olema ainulaadne või grammatika suhtes täiesti ettearvatu (Goldberg 2006: 5). Uuringud laste keeleomandamise kohta tõestasid näiteks, et varasemas eas lapsed pigem kordavad varem kuulnud konstruktsioone, kui loovad uusi tuttavate reeglite ja sõnade abil (Goldberg 2006: 56). Niisiis pole kaasaegse lingvistika vaatenurgast valmismustrite kasutamine strateegia, mida inimene kasutab erandjuhtudel, vaid see on keele üks keskseid mehhanisme.

Konstruktsioonigrammatika hõlmab eri tüüpi konstruktsioone. Selles uurimuses vaadeldakse argumendikonstruktsioone. Argumendikonstruktsioon on üks süntaktiliste konstruktsioonitüüpidest, mida võiks nimetada konstruktsioonigrammatika vaateks tegusõna ja selle argumentide vahelisele suhtele.

Generativistlikud grammatika käsitlused eeldasid, et nii keel ise kui ka selle süntaktilise struktuuri osad on hierarhiliselt korrastatud (Corver 2013: 1). Varaste generatiivsete vaadete järgi on tegusõnafraas üks olulistest ehitusplokkidest, milles kesksel kohal oleval tegusõnal on kogu struktuuri kujundamisel oluline roll (Chomsky 1957: 26–27). Generatiivse grammatika pooldajate arvates kätkevad tegusõnad teavet oma argumendistruktuuri ja temaatiliste rollide kohta ning projitseerivad selle teabe ka lause süntaktilisse struktuuri (Chomsky 1981: 29). Seetõttu oleneb argumentide süntaktiline väljendus nende tegusõna semantikast (Goldberg 1995: 8).

Keeleteadusraamistikus, mida võib tegusõna ja teiste elementide suhte eelduse tõttu nimetada projektsiooniliseks lähenemiseks, on tegusõna poolt defineeritud argumentide kontseptsioon loogiline. Tõepoolest on raske määratleda mis tahes tegusõna tähendust ilma viitamata selle tähistatava tegevuse osalejatele (Perek 2015: 15). Projektsioonilisel lähenemisel argumentstruktuuridele on aga palju puudusi. Juhul, kui keel tõesti toimiks nii, et iga tegusõna puhul peaks inimene meeles pidama palju informatsiooni selle tegusõnaga konstruktsioonide moodustamise kohta, poleks see keel mugav ega loov. Oleks problemaatiline näiteks aru saada, kuidas suudavad lapsed keeleomandamisel kasutada tegusõnu kombinatsioonides, mida nad ise pole kunagi varem kuulnud (Perek 2015: 17). Selline vaade argumentstruktuurile ei võimaldaks ka seletada tegusõnade uuenduslikke kasutusviise. Näiteks oleks keeruline käsitada lauset 'Ta aevastas salvrätiku laualt' *He sneezed the napkin off the table*, kuna tegusõna aevastama on intransitiivne ning ei eelda objekti olemasolu. (Goldberg 1995: 9) Konstruktsioonigrammatikud lahendavad need vastuolud, eraldades konstruktsiooni tähenduse tegusõna tähendusest (Goldberg 1995: 27). Nende keeleteadlaste arvates argumendikonstruktsioonid ja tegusõnad on omavahel võrdväärselt seotud (Goldberg 1995: 9). See tähendab, et konstruktsiooni ei määra ega moodusta tegusõna, vaid konstruktsioon eksisteerib iseseisvalt (Perek 2015: 25). Tegusõnaga kasutatakse seda ainult siis, kui see sobib temaga (Goldberg 1995: 50).

Konstruktsioonigrammatika lähenemisviisi pooldajad ei seo tegusõna otseselt argumentidega ega arva, et tegusõna poolt kantavat teabe oleks võimalik kirjeldada üksnes süntaksireeglite abil. Tegusõnaga väljendatud teadmised koosnevad suurest hulgast semantilistest ja pragmaatilistest informatsioonist (Goldberg 1995: 27). Tegusõna raamsemantika hõlmab osaliselt sündmuses osalejate rollide (ing participant roles) määratlust. Erinevalt argumendirollidest, mis puudutavad konstruktsiooni, sündmuses osalejate rollid on seotud tegevuse semantikaga. (Goldberg 1995: 43) Kui tegusõna semantika (eriti tegevuse osalejate rollid), langeb kokku konstruktsiooni enda tähendusega (ja argumendirollidega), siis

saab tegusõna selle konstruktsiooniga kasutada. Mõnikord, nagu tegusõna 'aevastama' puhul, võib konstruktsioon laiendada tegusõna tähendust (Goldberg 1995: 224).

Süntaktilised konstruktsioonid võivad varieeruda oma kättesaadavuse, juurdumisastme, omavahelise seose ja produktiivsuse poolest (Bybee 2007: 281). Jóhanna Barðdal järgi süntaktiline produktiivsus saab iseloomustada kahe mõiste kaudu: regulaarsus (ingl *regularity*) ja laienduvus (ingl *extensibility*) (2008: 29). Regulaarsus tähendab, et tugineb kõneleja uusi väljendeid luues keeles olemasolevatele regulaarsetele mustritele ehk mustritele. Lisaks sellele aitab regulaarsus keelekasutajal uusi lauseid mõista. Laienduvus viitab sellele, et vanad konstruktsioonid võivad laiendada oma kasutusulatust, kandudes üle uutele tegusõnadele. Laia laastus võib öelda, et konstruktsiooni produktiivsus väljendub selles, kui paljude tegusõnadega võib see ühilduda (Aigro 2022: 131). Niisiis kui konstruktsioon on süntaktiliselt produktiivne, siis on ta inimesele kergesti kättesaadav. Sel põhjusel produktiivsed konstruktsioonid esinevad rohkem uute tegusõnadega kui vähem produktiivsed. (Aigro 2022: 26)

Argumendikonstruktsiooni produktiivsuse puhul on võrdselt tähtis nii see, kui sageli uusi tegusõnu selles konstruktsioonis kasutatakse, kui ka selle konstruktsiooni semantilise seose sidusus nende tegusõnadega (Barðdal 2008: 89). Nende kahe näitajate vaheline seos mängib olulist rolli selles, milline on konstruktsiooni produktiivsus. Kui konstruktsiooni kasutatakse koos suure hulga tegusõnadega, siis selle semantiline seos nendega pole eriti tugev (Barðdal 2008: 89). Selliseid konstruktsioone iseloomustab nn täielik produktiivsus (ingl *full productivity*) (Barðdal 2008: 90). Seda tüüpi konstruktsiooni eripäraks on ka see, et neil on tavaliselt nii üldistatud tähendus, et saab neid kasutada mitmesugustes pragmaatilistes olukordades (Aigro 2022: 131).

Täielikult produktiivsetele konstruktsioonidele vastanduvad analoogiapõhised konstruktsioonid. Sellistes konstruktsioonides leidub seevastu väiksem hulk tegusõnu, kuid semantilised suhted nende ja tegusõnade vahel on tihedamad. Konstruktsioon justkui „tõmbab“ enda poole ainult semantiliselt sobivaid tegusõnu (Barðdal 2008: 91). Analoogilised konstruktsioonid on vähem levinud kui täielikult produktiivsed, siiski, nagu näitavad uuringud, kasutatakse neid mõnikord koos uute sõnadega (Barðdal 2008: 92). Seetõttu pakuvad need huvi käesoleva uuringu jaoks.

1.2. Argumentstruktuurid eesti keeles

Hiljutised uurimused eesti keele teemal (Aigro 2022: 146-147) on korpusandmetest leidnud 18 erinevat argumendikonstruktsiooni (Tabel 1).

Konstruktsioonitüübi nimetused moodustuvad nende komponentidest. Lühend *nom* viitab ühe nominatiivis argumendiga konstruktsioonile. Lühend *can* tähistab argumenti, mis on objekti kanoonilises käändes, s.t genitiivis, partitiivis või nominatiivis. Ülejäänud lühendid osutavad argumentidele, mis esinevad semantilistes käänetes: *com* = komitatiiv, *el* = elatiiv, *all* = allatiiv, *in* = inessiiv, *ill* = illatiiv, *abl* = ablatiiv, *ad* = adessiiv, *tr* = translatiiv; *adp* = adpositsioonifraas ning *verb* = tegusõna infiniitne laiend. Protsent viitab kasutusmäärale 1000 juhuslikust tegusõnavormist koosnevas kirjaliku korpuse valimis.

Tabel 1. Argumendikonstruktsioonid 1000 juhusliku eesti keele tegusõna (< 1pmw) hulgas (Aigro 2022: 147).

Konstruktsiooni tüüp	Osakaal	Tegusõna näide
nom_can	53.7%	sulatama
nom	34%	magama
nom_kom	3.2%	piirnema
nom_el	2.3%	eristuma
nom_all	1.9%	halastama
nom_in	1.1%	pettuma
nom_can_all	0.7%	annetama
nom_adp	0.6%	hääletama
nom_ill	0.6%	sekkuma
nom_verb	0.5%	vaevuma
nom_ad	0.3%	kripeldama
nom_tr	0.3%	valmistuma
can	0.2%	sadama
nom_can_ill	0.2%	kaasama
el_all	0.1%	piisama
nom_can_abl	0.1%	laenama
nom_can_el	0.1%	ammutama
nom_can_tr	0.1%	tituleerima

Kõigist loetletud konstruktsioonidest paistavad eriti silma *nom_can*, mida kasutati 54%-ga eesti keele tegusõnadest. Samuti tõuseb esile konstruktsioon *nom*, milles leiti 34% tegusõnadest. Nende konstruktsiooni kõrge produktiivsus tähendab, et enamik tegusõnu esineb kas koos nominatiivse subjekti ja kanoonilise objektiga või jääb objektita. Seega võib eeldada, et suurem osa uutest tegusõnadest on leitav just nendes konstruktsioonides.

Neile kahele konstruktsioonile, järgnevad konstruktsioonid, kus subjekt on nominatiivis ning teine argument realiseerub komitatiivis (3,2%), elatiivis (2,3%) või allatiivis (1,9%) (Aigro 2022: 148). Kuigi semantiliste käänetega konstruktsioonid esinevad väiksema arvu tegusõnadega, võib neid siiski mõnikord märgata uute tegusõnadega. Vähem produktiivsed konstruktsioonid saab uue tegusõnaga kasutada, kui tegusõna on semantiliselt sarnane teiste tegusõnadega, mis sama konstruktsiooniga on juba kasutusel (Barðdal 2008: 34).

1.3. Inglise keele mõju eesti keelele

Alates 1990. aastatest hakkas eesti keele sotsiolingvistiline seisund muutuma (Verschik, Kask 2019: 5). Pärast iseseisvuse taastamist sai Eesti globaalse maailma osaks. See on kaasa toonud tiheda kontakti inglise keelega, mis domineerib tehnoloogias, meedias ja kaubanduses (Praakli, Koreinik 2020: 916). Tänapäeval pole kahtlustki, et inglise keelel on eestlaste jaoks kõrge prestiiž (Verschik, Kask 2019: 4). Keele prestiiž ja selle ülekaal teatud valdkondades võivad mõjutada seda, kuidas toimub sellest keelest laenamine (Paet 2018: 143). Seega võib eeldada, et eesti keelde laenatakse uusi sõnu (sealhulgas ka tegusõnu) peamiselt inglise keelest ja eelkõige neist valdkondadest, millega inglise keel on seotud. Lisaks võib oletada, et uutel tegusõnadel on üsna spetsiifilised tähendused ning need peegeldavad tänapäeva nähtusi (Kask 2019: 87).

Kasutuspõhise lähenemisviisi järgi aitavad sagedasemad kokkupuuted keelelise elemendiga kaasa selle kinnistumisele mentaalses representatsioonis (Kask 2019: 86). Selle põhjal võib väita, et inglise keelega võib eesti keelt mõjutada ning rikastada uute sõnade ja väljenditega.

Inglise keele mõju eesti keelele uurimine on oluline. See võimaldab meil tuvastada ja paremini aru saada keele kohanemise mehhanisme muutuva sotsiolingvistilise keskkonnaga. Inglise ja eesti keele suhe on olnud paljude uurimuste objektiks. Inglise keelt käsitleti Eesti hariduse kontekstis, kui vene ja eesti keele kõnelejate vahelise suhtluse lingua francat (Verschik, Kask 2019: 5), veebisuhtluses kasutamise seisukohast ning koodikopeerimise raamistiku mudeli raames (Kask 2019: 88). Lisaks viidi 2000. aastate alguses läbi mitu uuringut inglise keelest laenatud sõnade kohta (Verschik, Kask 2019: 5). Siiski on raske öelda, et

tänapäeval on eesti keeleteaduses piisavalt uuringuid selle kohta, kuidas inglise keele elemendid eesti keeles toimivad. Kõige esinduslikumaid näide sellisest teadustööst on Helin Kaski artikkel „Nõustuda või mitte nõustuda? Inglise omadussõnad eesti-inglise kakskeelsetes blogides ja vlogides“, mis analüüsib ingliskeelsete omadussõnade morfoloogilist kohanemist eesti keeles. Artiklis kasutatakse Matrix Language Frame'i mudelit. Selle kohaselt teotseb üks keel kakskeelses lausungis maatriksina ehk mängib olulisemat rolli. See määratleb lausungi morfosüntaktilise struktuuri, millesse integreeritakse teise keele elemendid (Myers-Scotton 1997: 6). See mudel on kasulik ka käesoleva uuringu jaoks. Kuna uurimismaterjal koosneb eestikeelsetest lausetest, eesti keel on maatriks. Carol Myers-Scottoni ideid arendades võimalik eeldada, et inglise keelest laenatud tegusõnadele rakendatakse lisaks morfosüntaktilisele struktuurile ka eesti keele konstruktsioone.

2. Uurimismaterjal ja –meetod

Argumentkonstruktsioonide uurimisel toetutakse tavaliselt kasutuspõhisele lähenemisele (Perek 2015: 9). Seega, et vastata konstruktsioonidega seotud küsimustele, näiteks kui sageli neid kasutatakse ja millistes kontekstides need esinevad, tuginetakse tavaliselt korpustele. Korpusandmed kajastavad keele tegelikku kasutust paremini kui õpikud või eelnevalt toimetatud tekstid. Seetõttu kasutatakse käesolevas bakalaureusetöös korpusi nii tegusõnade leidmiseks kui ka näitelausete kogumiseks.

2.1. Uurimismaterjal

Uurimuses käsitletakse 67 uut tegusõna, mis on tulnud eesti keelde inglise keelest. Tegusõnade väljaajamine toimus mitmes etapis.

Esimeses etapis otsiti vajalikke tegusõnu nõnda, et võrreldi tegusõnalemmade suhtelist sagedust kolmes erinevas korpuses: 1) Eesti keele spontaanse kõne foneetiline korpus (Lippus jt 2021), 2) Eesti teismeliste keele korpus (Vihman jt 2024), 3) Tasakaalus korpust (Tartu Ülikool s.a.). Otsingu aluspõhimõte oli, et tegusõnad, mis on suulistes korpustes oluliselt suhteliselt sagedasemad kui kirjalikus korpuses, on potentsiaalse uute tegusõnade kandidaadid. Teismeliste keele korpus (TeKE) koosneb nii noorukute spontaanse kõne transkriptsioonidest kui ka kirjalikust keelest ehk noorte tsättidest. Korpuse andmed hõlmavad aastatel 2019–2023 kogutud materjali. TeKE eelis seisneb selles, et see allikas kajastab kaasaegset teismeliste keelekasutust. Noorte keel on täiskasvanute omast loomingulisem ning seal võib uusi sõnu esineda suurema tõenäosusega (Mänd 2026: 408). Käesolev uurimus tugineb 2024. aastal TeKE põhjal koostatud sagedustabelile (Lippus jt 2024). Eesti keele spontaanse kõne foneetiline korpus sisaldab suulise kõne salvestisi ja nende transkriptsioone, mille sees on 629699 erinevat leksikaalset üksust. See korpus on uurimusele kasulik, kuna suuline kõne on normeeritud keelevariandiga võrreldes palju spontaansem (Metslang jt 2023: 987) Seepärast võivad selles uued keelelised üksused kiiremini esile tulla. Foneetikakorpuse korpuse lemmasagedustabel, mille abil tegusõnade lemmade sageduste võrdlemine oli teostatud, samuti pärineb aastalt 2024 (Lippus jt 2024).

Võrdluse teist poolt esindav Tasakaalus korpus koosneb ilukirjanduse, ajalehtede- ja teadustekstidest. Seega esindab see korpus toimetatud kirjalikku keelt. Keelekasutus selles korpuses on keele normile palju lähemal kui teistes. Seepärast on raske eeldada, et selles allikas esineks sõnu, mis on alles korpuse loomise hetkel eesti keelde tulnud. Nad ei oleks jõudnudki

nii lühikese aja jooksul standardkeele osaks saada. Viimane korpuse uuendus toimus kuusteist aastat tagasi.

Sageduste võrdluse aluseks on kolm sagedusloendit: Tasakaalus korpuse sagedusloend (Kirt 2013), Foneetikakorpuse korpuse lemmasagedustabel (Lippus jt 2024), Teismeliste keele korpuse lemmasagedustabel (Lippus jt 2024). Lisaks sellele, et korpused kajastavad eesti keele erinevaid variante: teismeliste ja foneetikakorpus esindavad uuendusmeelsemat ja tasakaalus korpus konservatiivsemat keelekasutust, erinevad need ka selle poolest, millisest ajaperioodist pärineb neisse kogutud keelematerjal. Tasakaalus korpuse sisu ei ulatu üle 2010 aasta ja foneetika- ja teismeliste korpused sisaldavad märksa uuemaid keeleandmeid. Seetõttu võib sõnade esinemise sageduse võrdlemine nendes korpustes aidata mõista, millised lekseemid on keelde tulnud suhteliselt hiljuti ega ole veel jõudnud kirjakeeles tavaliseks muutuda.

Uuritavate tegusõnade andmestiku koostamine toimus kahes etapis. Esimeses etapis valiti tegusõnad korpusandmete võrdlemise põhjal, teises etapis täiendati andmestikku võõrsõnade leksikoni andmetega.

Korpustest pärinevate tegusõnade kogumiseks viidi kõigepealt kõigi kolme sagedusloendi lemmad vastavusse ühes tabelis. Seal oli iga lemma kohta esitatud sõnaliigiinfo ja märgitud selle absoluutne ja suhteline sagedus igas korpuses. Siis rakendati sõnaliigifilter, mis jättis tabelisse ainult tegusõnad, nii et tekkis 1411 üksusest koosnev loend verbidest, mis esinesid vähemalt ühes korpuses. Järgmiseks arvutati tegusõnade suhteliste sageduste suhted korpuste vahel. Kui tegusõna lemma esinemise suhteline sagedus oli TeKE-s või foneetikakorpuses vähemalt kaks korda suurem kui tasakaalus korpuses, siis peeti tegusõna uurimiseks potentsiaalselt sobivaks ning see lisati andmestikku. Selliseid tegusõnu leiti TeKE-st 128 ja foneetikakorpusest 36. Mõned tegusõnad TeKE-st ja foneetikakorpusest kattusid, seega pärast korduvate eemaldamist jäi alles 142.

Kirjeldatud korpuste võrdlemise meetodil tegusõnade saamiseks on aga üks tõsine piirang, mida tasub arvesse võtta: sageduserinevus ei tähista automaatselt uhiuut tegusõna. Kuna teismeliste ja foneetikakorpus on tehtud peamiselt suulise kõne põhjal, võib seal esineda rohkem kõnekeelseid tegusõnu, mida normeeritud keeles peaaegu ei kasutata, nt larpima või onomatopoeetilisi tegusõnu, mis vestluses võivad ette tulla sagedamini kui kirjas, nt krabisema. Sel põhjusel lisati analüüsi täiendav laensõnade kiht, eeldades, et uudsuse eeldust tugevdab ingliskeelne päritolu. Iga tuvastatud lekseemi puhul vaadati üle selle etümoloogia sõnastiku abil. Kui sõnal oli soome-ugri, saksa, prantsuse või vene tüvi, jäeti see välja. Pärast eesti keeles juba ammu kinnistunud tegusõnade välistamist lühenes nimekiri märgatavalt 142-lt 21-ni.

Kuna nii väikese hulga tegusõnade põhjal on uurimisküsimustele keeruline vastata, otsustati järgmises etapis täiendada andmestikku võõrsõnade leksikoni (VSL) andmetega. Selle allika kasutamine on teine viis uute tegusõnade leidmiseks. VSL annab ülevaate sellest, millistest keeltest on sõnad tulnud eesti keelde. Inglise keele valik on pole juhuslik. See keel ei ole olnud eesti keele ajaloos sama pikaajaline dominantne kontaktkeel nagu näiteks saksa või vene keel (Prillop jt 2020: 29, 358–361). Ometi, nagu oli öeldud varem, on selle mõju viimastel aastakümnetel märgatavalt kasvanud, eriti globaliseerumise, infotehnoloogia ja noortekultuuri kaudu (Praakli, Koreinik 2020: 916). Niisiis võib inglise päritolu tegusõnu pidada käesoleva uurimuse seisukohalt sobivaks materjaliks.

Väärib mainimist, et viimased muudatused korpuse andmetes tehti 2012. aastal. Sellest hoolimata leiab töö autor, et sealt pärit tegusõnu saab siiski käesolevas uurimuses käsitleda. Uued laentegusõnad on sageli seotud spetsiifilisemate tähendustega kui need, mis on keeles juba ammu olemas. Seetõttu ei pruugi need keeles väga suure sagedusega esineda.

VSL sisaldab 90 inglise päritoluga tegusõna lemmat. Neist kaheksa kattusid esimeses etapis korpusandmete põhjal leitud tegusõnadega. Järelikult leiti otsingu kahe etapi tulemusel kokku 103 tegusõna.

Järgmiseks oli vaja iga valitud tegusõna kohta leida näitelaused, milles see esineb. Optimaalseks uuritavate lausete arvuks valiti 50 ühe tegusõna kohta, et uurida kasutatavaid konstruktsioone. Lausete otsimiseks kasutati eesti keele ühendkorpust (2023). Korpuse maht on 3,8 miljardit sõna, mis teeb sellest suurima eestikeelse korpuse. See korpus hõlmab erinevat tüüpi tekste. Tänu selle veebikeskkonnast pärinevaid materjalide suurele osakaalule annab Eesti keele ühendkorpus uurijale hea ülevaate tänapäeva eesti keele kasutusmallidest.

Konstruktsioonide otsingu käigus vähenes tegusõnade arv 103-lt 67-le. Nagu oodatud, esinevad sellised tegusõnad keeles üldiselt harva. Uurimuses sai käsitleda ainult neid, mille kohta oli võimalik leida piisav hulk kasutusnäiteid. Tegusõnade loendit lühendati kahel korral. Esmalt määrati Sketch Engine'i Wordlisti funktsiooni abil kõigi tegusõnade absoluutne sagedus. Kõik tegusõnad, mis esinevad korpuses vähem kui viiskümmend korda ($n = 16$), jäeti uuringust välja.

Järgmine samm oli leida korpusest uusi tegusõnu sisaldavaid konstruktsioone. Selleks kasutati iga tegusõna jaoks eraldi päringut, mis määratles, et otsingutulemustes kuvataks read, mis sisaldavad etteantud lemmale vastavat pöördelist tegusõnavormi. Uuringus võeti arvesse ainult indikatiivi oleviku pöördelised tegusõnavormid ehk ainsuse ja mitmuse kõik finiitsed vormid.

Konstruksioonide otsingu jooksul kahanes tegusõnade loend veel 17 tegusõna võrra, mida ei olnud eelmises etapis võimalik välja sõeluda. Vaatamata sellele, et nende tegusõnade lemmad esinevad korpuses enam kui 50 korda, osutus nendega leitud lausete arv analüüsiks ebapiisavaks, sest enamik leitud lausetest ei sisaldanud neid tegusõnu, vaid samatüvelisi sõnavorme (nt ‘stepin’ oli märgendatud tegusõna ‘steppima’ 1SG vormiks, kuigi tegelikult selgus lausekonteksti uurides, et see oli teist kõneliiki termin *step-in*). Selliste sõnade esinemist otsingutulemustes võib seletada sellega, et korpus oli automaatselt märgendatud. Uurimuse lõplik analüüs põhineb 67 tegusõnal, millest igatühe kohta on valimis 50 näitelause.

2.2. Uurimismeetod

Kogutud materjal, mis koosnes 3350 leitud neologismitegusõnadega reast, paigutati Exceli tabelisse. Siis märgiti iga rea puhul eraldi üles uuritavat konstruktsiooni sisaldav fraas, tegusõnast sõltuv argument, selle kääne ja lemma. Juhul, kui tegusõnal oli teine argument, kirjeldati see sama skeemi järgi nagu esimene. Samas kui konstruktsioon sisaldas kahte või enamat argumenti, kirjeldati neid järgmises järjekorras: esmalt märgiti üles agendirollile vastav argument, seejärel teema- või patsiendirollile vastav argument ning lõpuks sihirollile vastav argument. Varasemates eesti keele konstruktsioonide uurimustes esitatud põhimõtetele toetudes ei arvestanud autor konstruktsioonitüübi määramisel kohakäändes argumenti juhul, kui kääne oli kasutatud oma otseses tähenduses ja tähistas tegelikku füüsilist kohta (Aigro 2022: 40, 179). Abstraktset või metafoorset kohta, nt ‘ripi need oma arvutisse’, suunda, nt ‘miksime loosse kaks eri asja’ või tegevusvaldkonda, nt ‘investeeringe puhta joogivee tagamisse ja reovee puhastamisse 30 miljonit eurot’, väljendavad kohakäändes argumendid võeti konstruktsiooni kirjeldamisel arvesse juhul, kui need olid sama tegusõnaga kogutud näidetes käsitletavad sama tüüpi argumendina (Aigro 2022: 166). Siis peeti seda argumenti konstruktsiooniga tihedalt seotuks. Konstruktsioonitüübi määramisel lähtuti pigem kvalitatiivsest analüüsist kui kvantitatiivsest sagedusarvutusest. Näiteks omistati lauses ‘Fond investeerib kuni 30% oma varadest aktsiariskiga väärtpaberitesse’ käsitati illatiivset argumenti *väärtpaberitesse* konstruktsiooni osana ning lausele omistati konstruktsioonitüüp *nom_can_ill*.

Seejärel olid vaadeldavad tegusõnad jagatud oma tähenduste järgi viide semantilisse kategooriasse: digitaalne, majandus, sport, võim ja ühiskond. Esimene kategooria, digitaalne ehk digi, esindab tegusõnu, mis jõudsid eesti keelde koos uute tehnoloogiate tulekuga. Kategooria hõlmab internetiga ja digitehnoloogia seotud tegusõnu ning IT-erialast sõnavara. See kategooria on kõigist suurim ning koosneb lõpliku valimi 28 tegusõnast: *buutima*,

installeerima, restartima, programmeerima, emuleerima, valideerima, konvertima, portima, häkkima, printima, skaneerima, digiteerima, sünkroniseerima, rippima, pakkima, animeerima, suumima, tuunima, surfama, navigeerima, klikkama, linkima, logima, broneerima, meilima, postitama, spämmima ja transleerima. Kategooria *digi* sõnade suur maht võrreldes teiste kategooriatega on ettearvatav nähtus. Varasemad neologismitegusõnu käsitlevad uurimused on näidanud, et valdav osa uusi tegusõnu tähistab just selle valdkonnaga seotud mõisteid (Barðdal 2008: 120).

Teine kategooria on *majandus* (*maj*). See kirjeldab samuti peamiselt erialase sõnavara, nimelt 12 tegusõna, mis on tulnud eesti keelde koos riigi majandusliku olukorra muutumisega. Sellesse kategooriasse kuuluvad sõnad, mis on seotud rahaliste tehingute ja tootmisega: devalveerima, eksportima, investeerima, monitoorima, signaliseerima, visualiseerima, renoveerima, trimmima, brändima, pumpama, šoppama ja stoppama. Need tegusõnad ei moodusta üht kitsast tähendusrühma, vaid esindavad majandusvaldkonna erinevaid tegevusi. Osa neist on seotud turuprotsessidega, osa objektide muutmise või väärtustamisega, osa aga protsesside jälgimise või katkestamisega.

Valdkonna spetsiifilised on ka kolmanda kategooria (sport) sõnad. Sinna liigitati tegusõnu, mis tähistavad eri liiki füüsilist aktiivsust või sportiga tegutsemist: *servima*, *treenima*, *triblama*, *tsenderdama*. See kategooria on üks väiksemaid ja sisaldab ainult nelja tegusõna. Järgmine kategooria on võim. See koosneb samuti vaid neljast tegusõnast: eskaleerima, koloniseerima, restructureerima, trumpama. Need tegusõnad ei kirjelda niivõrd ühe konkreetse erialavaldkonna sõnavara, vaid laiemalt sotsiaalseid, poliitilisi või institutsionaalseid protsesse. Võimu kategooria tegusõnad viitavad tegevustele ja protsessidele, mis hõlmavad suuremat hulka inimesi. Lisaks eeldavad teatud kontrolli, mõju ja on seotud ümberkorraldamise ja jõupositsioonide muutumisega.

Erinevalt eelmisest kategooriast ei tähista viimase kategooria ehk ühiskonna tegusõnad globaalseid ühiskondlikke või kultuurilisi protsesse, vaid pigem igapäevaseid aktiviteete. Paljud selle kategooria tegusõnad kirjeldavad valdavalt tegevusi, mida sooritab üks tegutseja. Seejuures võivad mõned neist eeldada siiski teiste osalejate kaasatust. Näiteks leiduvad kategooria tegusõnade seas vaktsineerima ja hängima. Kui võrrelda neid võimu kategooria tegusõnadega aga, nt koloniseerima, selgub, et ühiskonna kategooria tegusõnad ei tähenda rahvamasside kaasamist. Neil on pigem isiklik ja igapäevane iseloom. Niisiis erineb viimane kirjeldatud kategooria võimu kategooriast mitte ainult temaatiliselt, vaid tähistatavate tegevuste suuruse poolest. Ühiskonna kategooria hõlmab kokku 19 tegusõna: desinfitseerima, filmima, flirtima, grillima, haipima, hängima, lintšima, meikima, miksima, protsessima,

remiksima, röstima, ruulima, sittuma, spekulerima, tankima, tätoveerima, tsillima ja vaktsineerima. Paljud neist on slängi sõnad, nt tsillima.

Väärrib märkimist, et vaatamata tegusõnade suhteliselt väikesele arvule iseloomustab neid silmapaistev semantiline mitmekesisus. See asjaolu raskendab nende jaotamist piiratud arvu rühmadesse, millest igaühel oleks piisavalt spetsiifiline ja ühtne tähendus. Kirjeldatud meetodi eesmärk on jaotada sõnad kategooriatesse nii, et analüüsi üldpilt ei muutuks nii-öelda kirjuks tähenduste mosaiigiks. Ometi võivad selle meetodi rakendamise tulemusena mõned rühmitamiskriteeriumid jääda suhteliselt avaraks. Tasub nentida, et püüab kvalitatiivse analüüsi eelkõige toetada kvantitatiivset analüüsi ja täpsustada selle tulemusi.

Teiseks kitsaskohaks tegusõnade kategooriateks jaotamisel oli mõnede tegusõnade polüseemia. Mitmemõtteliste tulemuste vältimiseks lähtuti tegusõna kategoorilise kuuluvuse määramisel tähendusest, milles ilmnes ta enamikus kogutud konstruktsioonides. Näiteks paigutati surfama kategooriasse digi, mitte kategooriasse sport, sest suurem osa kogutud näidetest viitas internetis liikumisele, mitte spordialale. Tegusõna spekulerima osutas sagedamini mingi teabe arutamisele, mitte rahandustehingutele. Seetõttu liigitati see mitte majanduse, vaid ühiskonna kategooriasse. Tegusõnal protsessima tähistas enamikul juhtudel kohtuprotsessi, mitte andmetöötlusprotsessi. Seepärast paigutati see samuti mitte digi kategooriasse, vaid ühiskonna kategooriasse. Signaliseerima ja stoppama kuuluvad kategooriasse majandus. Kõigil analüüsitud konstruktsioonidel oli nende tegusõnade puhul ülekantud tähendus. Tegusõna signaliseerima tähendas teatamist või mingi teabe edastamist. Tegusõna stoppama aga mitte füüsilist peatumist, vaid mingi protsessi katkemist või lõppemist. Näiteks: tootmine peatub.

Iga korpusesse kuuluva tegusõna kohta valiti 50 konstruktsiooni, mis tähendab, et analüüsiandmed hõlmasid kokku 3350 konstruktsiooni. Vaadeldava materjali töötlemise järel vähenes konstruktsioonide arv 3288-ni. Uurimusest jäeti välja konstruktsioonid, mis sisaldasid korpuse automaatanalüüsi käigus tekkinud vigu tegusõnavormi määramisel. Juhtumid, kus mitmuse kesksõna oli analüüsitud oleviku kolmanda pöörde mitmuse tegusõnavormina, märgiti konstruktsioonitüübi lahtris puuduvaks väärtuseks ning neid ei arvestatud lõppanalüüsis. Pärast andmete puhastamist määrati konstruktsioonide protsentuaalne jaotus nii üldiselt kui ka eraldi semantiliste kategooriate kaupa Exceli risttabeli abil. Lisaks sõnesagedusele arvutati risttabeli abil ka tüübisagedus, mis näitab, kuidas konstruktsioonide kasutus tegusõnade vahel jaotub.

Pärast nende kategooriate statistilise analüüsi koostamist rühmitas uurija tegusõnad konstruktsioonide valiku ja kasutuse sarnasuse alusel. See aitas neid tegusõnu veidi lähemalt

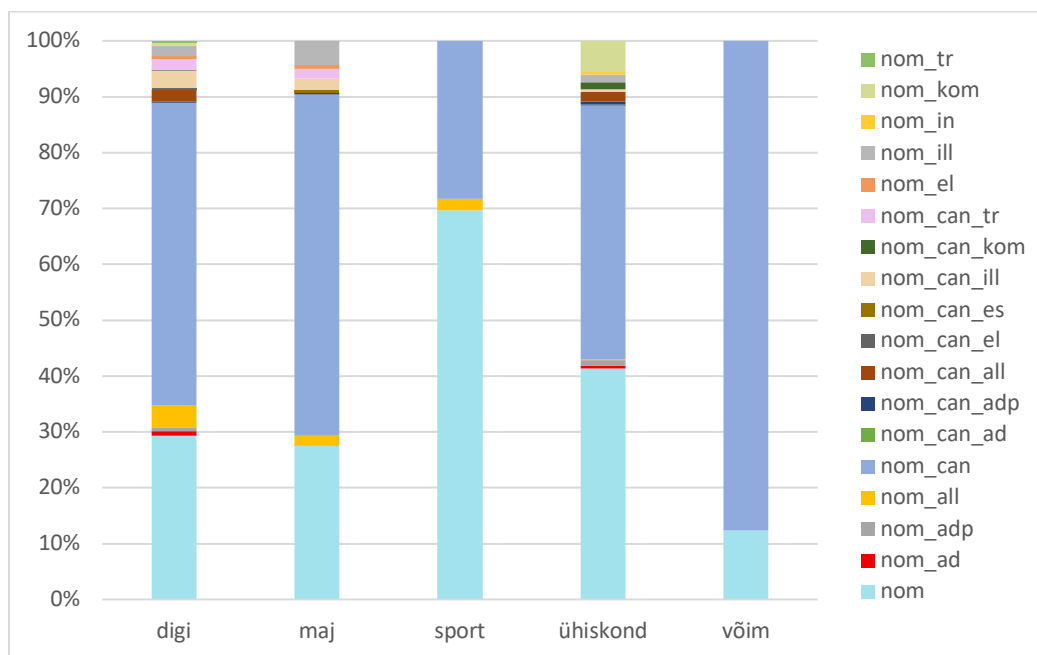
uurida ja selgitada, kuidas tegusõnade semantiline sarnasus mõjutab nende sarnasust konstruktsioonide valikul. Kui mitu tegusõna kasutavad samu konstruktsioone sarnases proportsioonis, võib vaadelda, kas neid ühendab ka mõni ühine tähendusjoon, näiteks objektile suunatud tegevus, protsessuaalsus, liikumine või sotsiaalne interaktsioon jne.

3. Tulemused

See osa annab ülevaate uurimuse tulemustest. Esmalt kirjeldatakse üldist konstruktsioonide jaotust, seejärel esitatakse tulemused verbide semantiliste kategooriate kaupa: digi, ühiskond, majandus, sport ja võim.

3.1. Üldine konstruktsioonide jaotus

Esimesele uurimisküsimusele vastamiseks vaadeldi kõigepealt konstruktsioonide jaotust kõikides semantilistes kategooriates. Analüüsi käigus selgus, et 53% kõigist vaadeldud konstruktsioonidest sisaldas kanoonilises käändes sihitist ja 34% koosnes ainult nominatiivsest argumendist (vt Lisa 1 tabel 1.). Mõlemad konstruktsioonid ületavad kasutussageduse poolest märgatavalt kõiki teisi. See kallak ilmneb nii kogu vaadeldava materjali kui ka iga üksiku semantilise kategooria puhul.

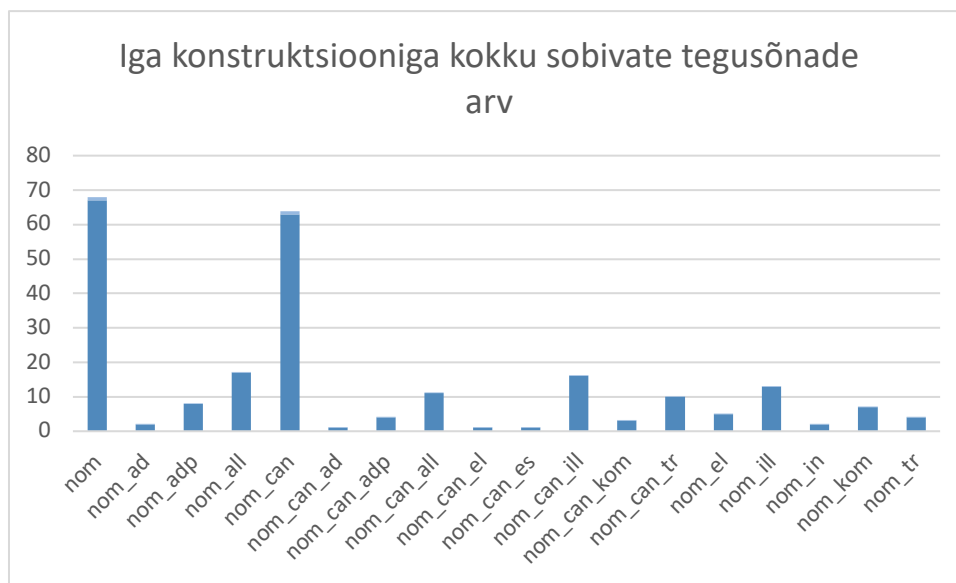
Joonis 1. Konstruktsioonide protsentuaalne jaotus semantilistes kategooriates.

Joonis 1 andmed kinnitavad, et kõigis semantilistes kategooriates on kõige sagedasemad kanoonilise sihitisega konstruktsioon (*nom_can*) ja ilma sõltuva argumendita nominatiivne konstruktsioon (*nom*). See tähendab, et sõltumata tegusõnade semantikast koondub nende kasutus üldiselt piiratud hulga konstruktsioonimallide ümber. Seejuures on digi ja majanduse kategoorias eesti keele kõige põhilisemate konstruktsioonide osakaal sarnasel tasemel: digi kategoorias moodustab *nom* 29% ja *nom_can* 54%, majanduse kategoorias aga vastavalt 27%

ja 61%. Need näitajad on lähedased kõigi tegusõnade keskmistele tulemustele. Võrreldes digi kategooriaga näib majandus siiski vähem mitmekesine: teiste konstruktsioonide osakaal on väiksem (Vaata joonis 1). 3

Ühiskonna kategoorias on *nom* ja *nom_can* omavahel peaaegu võrdses osakaalus. Samuti on märgatavad vähem levinud konstruktsioonid, näiteks *nom_kom*, nt ‘protsessima’, ‘flirtima’. See kategooria näib üsna mitmekesine, kuigi allub siiski üldisele tendentsile, mille järgi domineerivad kaks põhikonstruktsiooni. Võimu kategooria on kõige homogeensem. Seda moodustab peamiselt konstruktsioon *nom_can*, samas kui *nom* on esindatud märksa nõrgemalt. Muid konstruktsioone selle kategooria tegusõnadega ei esinenud.

Mitte vähem oluline on tüübisagedus analüüs, st konstruktsioonitüüpide jaotus mitte kõigi kasutusjuhtude arvu, vaid nende uuritavate tegusõnade arvu järgi, millega konstruktsioonid võivad esineda. Selline lähenemine võimaldab hinnata mitte konstruktsiooni sagedust vaadeldavates andmetes, vaid selle võimet kombineeruda uute lekseemidega.

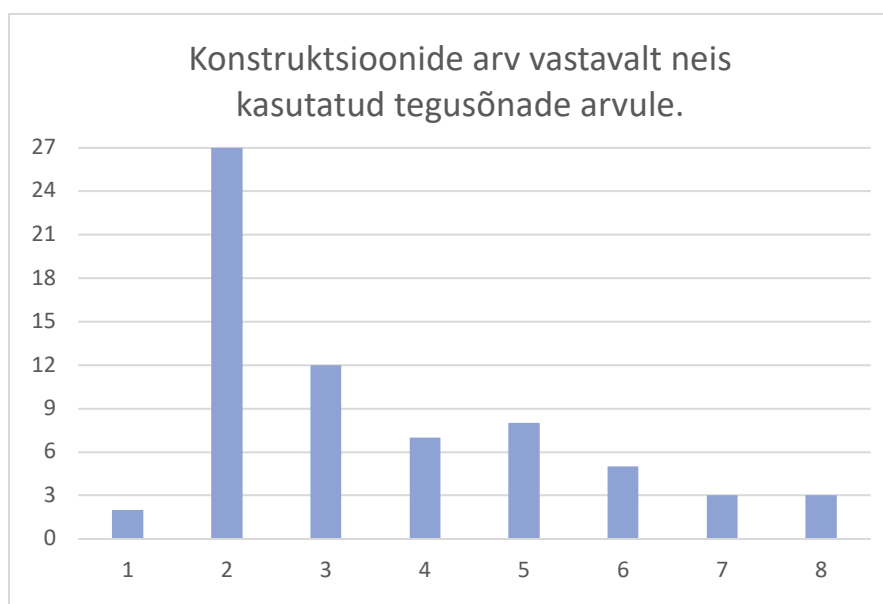
Joonis 2. Iga konstruktsiooniga kokku sobivate tegusõnade arv.

Joonisel 2 esitatud tulpdiagramm näitab, kui paljude uuritavate tegusõnadega võib iga konstruktsioon esineda. X-teljel on konstruktsioonitüüpide nimetused ning Y-teljel tegusõnade arv. Joonisel esitatud andmed ilmneb, et *nom* konstruktsioon võib klappida kõige suurema hulga tegusõnadega. See esineb kõigi 67 tegusõnaga. Järelikult on ilma sõltuva argumendita kasutus võimalik kõigi vaadeldavate tegusõnade puhul. Teisel kohal tegusõnadega kokku sobimise ulatuse poolest on ootuspäraselt konstruktsioon *nom_can*. Sellega kasutatakse 63 tegusõna, mis moodustab 94% tegusõnade koguarvust. See tulemus on eriti oluline, kuna varem

näitas just *nom_can* suurimat sõnesagedust. Järelikult on see konstruktsioon oluline mitte ainult kasutusjuhtude arvu, vaid ka eri tegusõnade seas leviku ulatuse poolest. (Vaata joonis 2)

Edasi järgnevad konstruktsioonid, mille levik on märksa väiksem, kuid siiski tähelepanuväärne. Konstruktsioon *nom_all* leidub 17 tegusõnaga, mis moodustab 25% kõigist analüüsitud 67 tegusõnast. Konstruktsioon *nom_can_ill* on esindatud 16 tegusõna puhul ehk 24% tegusõnadest. Konstruktsioon *nom_ill* esineb 13 tegusõnaga ehk 19% uuritud tegusõnadest. Samuti on suhteliselt märgatavad konstruktsioonid *nom_can_all*, mis saab näha 11 tegusõnaga ehk 16%, *nom_can_tr* 10 tegusõnaga ehk 15%, *nom_adp* 8 tegusõnaga ehk 12%, ning *nom_kom* 7 tegusõnaga ehk 10%. Nii esimese kui ka teise analüüsi puhul on tähelepanuväärne latiivse semantikaga konstruktsioonide levik. Seda nähtust selgitatakse täpsemalt järgmistes alapeatükkides, millest igaüks kirjeldab eraldi üht kategooriat. (Vaata joonis 2)

Ülejäänud konstruktsioonide levik on piiratum. Need esinevad vähem kui kümne protsendi tegusõnadega. Nende hulka kuuluvad näiteks *nom_can_adp*, mis esineb 4 tegusõnaga, *nom_can_kom*, mis esineb 3 tegusõnaga, samuti *nom_ad*, *nom_el*, *nom_in* ja *nom_tr*. Kõige vähem levinud on konstruktsioonid *nom_can_ad*, *nom_can_el* ja *nom_can_es* oli kasutatud ainult ühe tegusõnaga.

Joonis 3. Konstruktsioonide arv vastavalt neis kasutatud tegusõnade arvule.

Erinevalt eelmisest graafikust, kus vaadeldi üksikute konstruktsioonide levikut tegusõnade seas, näitab joonis 3, kui palju konstruktsioone võib olla kättesaadav ühele konkreetsele tegusõnale. Teisisõnu kajastab see graafik üksikute tegusõnade konstruktsioonilise

varieeruvuse määra. Diagramm näitab, et kõige arvukama rühma moodustavad tegusõnad, mida kasutatakse kahes konstruktsioonis: selliseid tegusõnu on 27, mis moodustab 40% kõigist uuritud tegusõnadest. (Vaata joonis 3)

Teine suurim rühm koosneb tegusõnadest, mis esinevad kolmes konstruktsioonis: neid on 12 ehk 18%. Seejärel järgnevad, 8 tegusõna ehk 12%, mida kasutatakse viies konstruktsioonis, ning 7 tegusõna ehk 10% neljas konstruktsioonis. Vähem arvukad on kuue konstruktsiooniga tegusõnade rühm, kus on ainult 5 tegusõna ehk 7%, samuti seitsme ja kaheksa konstruktsiooniga tegusõnad, mida on kummaski rühmas 3 tegusõna ehk ligikaudu 5%. Kõige vähem on esindatud tegusõnad, mida kasutatakse ainult ühes konstruktsioonis: selliseid tegusõnu on vaid 2 ehk 3%. (Vaata joonis 3)

Seega, nagu joonisel 3 näha, on jaotus ebaühtlane. Kõige tüüpilisem on olukord, kus tegusõna kasutatakse kahes konstruktsioonis. Arvestades, et konstruktsioonid *nom* ja *nom_can* on kõige levinumad ning hõlmavad peaaegu kõiki uuritud tegusõnu, võib oletada, et märkimisväärne osa tegusõnadest realiseerub just nendes põhilistes konstruktsioonimallides. Samuti näitavad andmed ka seda, et rohkem kui pooltel tegusõnadel ei ole mitte kaks, vaid kolm või enam konstruktsiooni, mis viitab materjali olulisele konstruktsioonilisele varieeruvusele. (Vaata joonis 3)

Suur varieeruvus on siiski iseloomulik vaid piiratud arvule tegusõnadele. Tegusõnad, mida kasutatakse kuues või enam konstruktsioonis, moodustavad valimist vähem kui viiendiku (umbes 16%). Niisiis on enamiku tegusõnade konstruktsiooniline varieeruvus madal või keskmine, samas kui laia konstruktsioonivalikuga tegusõnad moodustavad suhteliselt väikese rühma.

3.2. Digi

Digitaalne on suurim kategooria. See hõlmab 1377 konstruktsiooni ja 28 unikaalset tegusõna, millest igäüht saab kasutada argumendiga kanoonilises käändes või ilma selleta. Sellesse kategooriasse kuuluvaid tegusõnu saab kasutada kõige suuremas arvus konstruktsioonides võrreldes teiste tegusõnatüüpidega, nimelt 16-s konstruktsioonis 18-st. Analüüsitud materjalis leiti 11 tegusõna konstruktsioonis *nom_can_ill*, 10 konstruktsioonides *nom_ill* ja *nom_all* ning 9 konstruktsioonis *nom_can_all*. See näitab, et digitaalne kategooriat iseloomustab mitte ainult suur tegusõnade arv, vaid ka suur konstruktsiooniline varieeruvus.

Konstruktsioonide esinemissageduse analüüs näitab, et 4% protsenti kõigist selle kategooria konstruktsioonidest olid *nom_all* tüüpi. Sellele järgnesid 2% protsenti *nom_can_ill*, 3%

protsenti *nom_can_all* ja umbes kaks protsenti *nom_can_tr*. See näitab, et paljud selle kategooria tegusõnad esinevad suunda väljendava argumendiga. Kõige suurema konstruktsioonide arvuga tegusõnad on konvertima ja linkima, millel mõlemal on kaheksa konstruktsiooni, ning klikkama ja rippima, millel mõlemal on seitse konstruktsiooni. Kui vaadelda isegi ainult neid tegusõnu, selgub, et kategoorias "digi" pole oluline mitte ainult üldine digitaalne semantika, vaid ka tegevuse enda semantika. Näiteks tegusõna konvertima hõlmab erinevaid konstruktsioone ega näita selgelt väljendunud eelistust ühegi konkreetse konstruktsiooni suhtes: *nom* moodustab 24%, *nom_can* 26%, *nom_can_tr* samuti 26%, *nom_can_ill* 12%, *nom_can_all* 4% ning *nom_el*, *nom_ill* ja *nom_tr* igaüks 2%. Tegusõna käitumine klappib ühest olekust, vormingust või süsteemist teise ülemineku või ümberkujundamise tähendusega. Seetõttu tõuseb üldise *nom_can* konstruktsiooni kõrval esile ka *nom_can_tr*.

Kui rühmitada tegusõnad konstruktsiooniprofiili sarnasuse alusel, moodustavad siis esimese ja kõige suurema rühma need, millel on tugev *nom_can* objektimuster. Siia kuuluvad skaneerima, mille puhul *nom_can* moodustab 94% kõigist tegusõna kasutusjuhtudest, emuleerima 92%, valideerima 90%, digiteerima 86%, sünkroniseerima ja transleerima 84%, animeerima 82%, pakkima 76%, tuunima 72%, postitama 70%, portima 67% ning broneerima ja printima 62%. Kõigi nende tegusõnade puhul ületab *nom_can*'i osakaal 60%. Semantilisel on see rühm üsna ühtne: enamik tegusõnu tähistab digitaalse objekti töötlemist, loomist, muutmist või edastamist. Skaneerima, digiteerima, animeerima, pakkima, printima ja tuunima kirjeldavad digitaalse materjali töötlemist või muutmist; emuleerima, valideerima, sünkroniseerima, portima ja transleerima on seotud tehnilise toimingutega objekti või süsteemi suhtes; postitama ja broneerima viitavad samuti tegevusele, mis on suunatud objektile. Seega langeb selles rühmas konstruktsiooniprofiili sarnasus kokku laiemas semantilises sarnasusega: *nom_can* suur osakaal vastab objektile ja resultatiivsele tähendusele.

Teise rühma kuuluvad tegusõnad, mille puhul domineerib konstruktsioon *nom*. Selle rühma silmapaistvamad esindajad on surfama 98% *nom*-konstruktsiooniga ja navigeerima 84% -ga. Samuti on nende puhul *nom_can* osakaal väike. Need kaks tegusõna on semantilisel väga lähedased, sest mõlemad tähistavad liikumist, otsimist või orienteerumist digitaalses ruumis. Seetõttu toetab konstruktsioonikasutuse sarnasust siin eriti selgelt tähenduse sarnasus: internetis navigeerimist tähistavad tegusõnad väljendavad sagedamini tegevusprotsessi ennast.

Kolmas rühm on moodustatud suunava konstruktsiooni *nom_all* ümber. Kokku hõlmab *nom_all* kategooriast vaid 4%, kuid üksikute tegusõnade puhul on selle osakaal märksa suurem. Nii *klikkama* kui ka *meilima* puhul ulatub *nom_all* 32%-ni, *linkima* puhul 12%-ni ja *suumima*

puhul veidi alla 12%. Need tegusõnad ei moodusta ühtset temaatilist alamrühma, kuid neil on ühine semantiline omadus: tegevus on suunatud teatud punktile, adressaadile või elemendile.

Neljas rühm on seotud illatiivse semantikaga. Selle tegusõnad tähistavad suunda süsteemi, faili, vormingusse või digitaalsesse ruumi. Keskmiselt moodustab *nom_can_ill* konstruktsioon kategooria kasutusest 3% ja *nom_ill* 2%. Siiski mõnedel tegusõnadel on need näitajad oluliselt kõrgemad. Tegusõna installima puhul saab näha, et 30% selle tegusõna kasutusjuhtudest realiseerub *nom_can_ill* konstruktsioonis, pakkima puhul 14%, rippima puhul 12,5%, konvertima puhul 12% ja transleerima puhul 8%. *Nom_ill*-konstruktsiooni osakaal on tegusõna logima puhul 18% ja tegusõna häkkima puhul 15%. Kõik need tegusõnad on semantiliselt seotud: kas liikumisega ühest digitaalsest keskkonnast teise või muutumisega ühest seisundist teise. Installima on eriti näitlik: selle tegusõna puhul moodustab *nom_can* 54%, kuid lisaks sellele ka *nom_can_ill* 30%. See vastab millegi installimine süsteemi või programmi tähendusele. Pakkima puhul 14% konstruktsioonidest om *nom_can_ill* ja rippima 12,5% on *nom_can_ill*. Mõlemad tegusõnad on seotud andmete paigutamise või ekstraheerimisega kindlasse vormingusse või asukohta.

Viiendat rühma iseloomustab tähelepanekav konstruktsiooni *nom_can_tr* kasutamine, millel on selles kategoorias vaid 2%. Selle rühma mainimisväärsem esindaja on tegusõna konvertima, mille *nom_can_tr* osakaal on 26,5%, mis on võrdne selle *nom_can* osakaaluga. Konvertima tähistab objekti teisendamist teise formaati, seega vastab *nom_can_tr* suur osakaal täielikult selle tähendusele. Teine üsna märgatav tegusõna on tuunima, mille puhul *nom_can_tr* moodustab 12% ning mis tähistab objekti muutmist. See mall on vähem väljendunud tegusõnadel programmeerima (6%), transleerima (4%) ja suumima (4%). Semantiliselt on see rühm seotud virtuaalse objekti oleku muutusega.

Niisiis on sarnase konstruktsioonide osakaaluga tegusõnad sarnased semantilised tunnused. Digitaalse töötlemise ja tehnilise mõjutamise tegusõnu ühendab suur *nom_can* osakaal, mis jääb vahemikku 62% kuni 94%. Piltlikult kasutatavaid liikumistegusõnu, surfama ja navigeerima, ühendab suur *nom* osakaal. Aadressi- ja liidesetoiminguid aga iseloomustab sage *nom_all* kasutus, eriti 32% klikkama ja 32% meilima puhul. Digitaalsesse keskkonda sisenemise või paigutamise tegusõnu eristavad konstruktsioonid *nom_can_ill* ja *nom_ill* abil, näiteks 30% *nom_can_ill* sõnas installima ja 18% *nom_ill* sõnas logima. Sellest hoolimata ei ole sarnase semantikaga tegusõnade konstruktsiooniprofiil alati täiesti sarnane. Näiteks tegusõna spämmima esineb *nom_can* konstruktsioonis 44% juhtudest, samas kui "postitama" esineb 70% juhtudest, kuigi mõlemad tegusõnad viitavad teabe veebis avaldamisele.

3.3. Ühiskond

Kategooria ühiskond koosneb 19 tegusõnast. Kahe peamise konstruktsiooni jaotus ei ole siin nii tugevalt ühe konstruktsiooni poole kaldu kui näiteks digi kategoorias. Need on peaaegu võrreldava osakaaluga. Konstruktsioon *nom_can* moodustab 45,5% ja *nom* 41%. Kolmandal kohal oma sageduse poolest on konstruktsioon *nom_kom*, mille osakaal on 6%. See pola agaüllatav, sest osa tegusõnadest on seotud sotsiaalse interaktsiooni, ühistegevuse või teise osaleja kaasatusega.

Seetõttu on selles rühmas konstruktsiooniprofiili sarnasus tõepoolest seotud semantilise sarnasusega: kõigil juhtudel on tegevus suunatud mingile objektile, inimesele, materjalile või tulemusele. Kui aga vaadelda nende tegusõnade tähendusi lähemalt, selgub, et kõik need tegusõnad ei ole omavahel sisuliselt väga lähedased.

Nagu digitaalses kategoorias, koosneb ühiskonna kategooria esimene rühm tegusõnadest, millel on selgelt väljendatud objektimudel *nom_can*. Siia kuuluvad haipima' 92 % *nom_can*'ga, röstima 88%, desinfitseerima 86%, remiksima 84%, lintšima 84%, filmima ja meikima 66% ning miksima 64%. Neid tegusõnu ühendab objektile suunatud tegevus. Seda rühma ei saa semantiliselt ühtseks pidada, kuid selle sees on siiski nähtavad mitu lähedast alatüüpi. Desinfitseerima, meikima ja vaktsineerima on seotud tegevusega kehal. Nende kasutamisel moodustab *nom_can* konstruktsiooni tüüp vastavalt 86%, 66% ja 57%. Filmima', miksima' ja remiksima' väljendavad kultuuri- ja meediamaterjalide loomist või töötlemist. Nende puhul võrdleb *nom_can* osakaal 66%, 64% ja 84%. Haipima' ja lintšima' tähistavad sotsiaalset mõju objektile või isikule. Tegusõnal haipama' esineb *nom_can* 92% näidetes ja tegusõnal lintšima' 84%.

Teine rühm ühendab tegusõnu, mille puhul domineerib konstruktsioon *nom*. Selle kõige silmatorkavamad tegusõnad on hängima ja tšillima, mida kasutatakse alati ainult ilma argumendita. Neile on lähedane ka ruulima, mille puhul *nom* moodustab 90%. Selle rühma tegusõnu ühendab tegevuse protsessuaalne iseloom. Hängima ja tšillima on eriti lähedased nii oma malli kui ka tähenduse poolest. Mõlemad viitavad sotsiaalsele või vaba aja veetmise seisundile.

Kolmandasse rühma kuuluvad tegusõnad, mis leiduvad *nom_kom*-konstruktsiooniga. Kui vaadata *nom_kom* konstruktsiooni osakaal terves kategoorias võrdub selle esinemissagedus 6%. Ometi kasutavad seda üksikud tegusõnad oluliselt rohkem. Näiteks sõnal flirtima 78% konstruktsioonidest on *nom_kom*. Sellesse rühma kuulub ka protsessima, millel on 20% *nom_kom*, *nom* 44%, *nom_can* 26% ja *nom_adp* 10%. Viimane oli selles materjalis esindatud

postpositsiooniga vastu. Seega ühendab *nom_kom* konstruktsioon peamiselt tegusõnu, mille puhul on oluline teine osaleja, nt vestluskaaslane või teine interaktsiooni osapool.

Tähelepanuväärne on ka tegusõna tätoveerima, millel on tugev latiivne semantika. Seda kasutatakse võrdselt sageli konstruktsioonides *nom_can* ja *nom_can_all*, mõlema osakaal on 34%. See juures esineb ta konstruktsioonides *nom_all* ja *nom_can_ad* (2%). Tegusõna käitumine erineb tewistest tegusõnadest, mille jaoks oluline ainult objekt. Tätoveeringu tegemine ka pinnale, millele tätoveering paigutatakse. Seetõttu on *nom_can_all* suur osakaal semantiliselt motiveeritud.

Tegusõnad miksima ja remiksima on samuti on huvitavad. Tegusõna miksima puhul esineb konstruktsioon *nom_can_kom* 20% vaadeldud materjalist ning konstruktsioon *nom_can_ill* 6%. Mõlemad konstruktsioonid esinevad sarnases kontekstis, mis võib viidata teise argumendi käändevaliku varieerumisele. Tegusõna remiksima esineb sagedamini konstruktsioonis *nom_can*, mille osakaal on 84%. Seda võib seletada prefiksi aspektuaalse tähendusega. Sellegipoolest täheldati tegusõna ka teistes konstruktsioonides: *nom_can_kom* moodustas 4% ja *nom_can_ill* 2%.

3.4. Majandus

Kategooria majandus sisaldub 11 tegusõna. Enamikku selle kategooria tegusõnadest kasutatakse kõige sagedamini konstruktsioonidega *nom_can* (61%) ja *nom* (27%).

Paljusid sellesse kategooriasse kuuluvaid tegusõnu iseloomustab *nom_can* konstruktsioonide suur osakaal, üle 60%. Nende hulka kuuluvad, nt devalveerima 96% *nom_can*, monitoorima 92%, trimmima 82%, eksportima 80%, visualiseerima 79% ja pumpama 66%. Nende tegusõnade semantika on aga üsna mitmekesine, seega on raske väita, et nad moodustavad tähenduse poolest homogeense rühma.

Nende tegusõnade hulgast saab eristada alamrühma, kuhu kuuluvad renoveerima, trimmima ja brändima. Neid iseloomustab sarnane *nom_can* konstruktsioonide osakaal: vastavalt 84%, 82% ja 81%. Kõik kolm tegusõna tähistavad tegevusi, mille jooksul parandatakse objekti seisundi või välimuse. Lisaks on neil sageli resultatiivne semantika. Sellest vaatenurgast võib ka pumpama, mille *nom_can_tr* konstruktsioon moodustab 8%, osaliselt sellesse alamrühma liigitada.

Eraldi võib välja tuua tegusõnad, millel on domineeriv *nom*-tüüpi konstruktsioon. Nende hulka kuuluvad šoppama', mille *nom*-i osakaal on 94%, ja stoppama', mille *nom*-i osakaal on 84%. Mõlemad tegusõnad tähistavad protsessi või seisundit, milles agent end leiab.

Tähelepanu väärrib ka tegusõna investeerima'. Selle jaoks on eriti oluline suuna semantika, mis eristab seda teistest majanduse kategooria tegusõnadest. Täendus kajastub konstruktsioonide jaotuses. Investeerima esineb sageli konstruktsioonidega *nom_ill* (50%) ja *nom_can_ill* (22%); harvemini esinevad *nom_all* (4%) ja *nom_can_tr* (2%). See konstruktsioonide kogum vastab tegusõna tähendusele, kuna investeerimine on tavaliselt suunatud konkreetsele objektile või valdkonnale.

3.5. Sport

Spordikategooria on väike: see sisaldab ainult nelja tegusõna: *servima*, *treenima*, *triblama* ja *tsenderdama*. Erinevalt suurematest kategooriatest kasutatakse siin ainult kolme konstruktsiooni: *nom*, *nom_all* ja *nom_can*, seega pole selles kategoorias peaaegu ühtegi keerulist variatsiooni. Kategooria domineeriv konstruktsioon on *nom*, moodustades 70% kõigist esinemistest. Teine kõige sagedasem konstruktsioon on *nom_can*, mille esinemissagedus on 28%. Konstruktsioon *nom_all* moodustab vaid 2%. Selles materjalis kirjeldavad sporditegusõnad tegevust peamiselt protsessina, mitte kui tegevust määratletud, kanoonilise objekti suhtes. Protsessuaalne semantika on kõige selgemini ilmne sõnades *triblama* ja *tsenderdama*. *Triblamas* moodustab *nom*-konstruktsioon 88% ja *tsenderdamas* 78%. Neist veidi erinevad on *servima*, kus *nom* ja *nom_can* suhe on 58% ja 36%, ning *treenima*, kus põhikonstruktsioonid on peaaegu tasakaalus: *nom* 54% ja *nom_can* 46%.

3.6. Võim

Kategoorias *võim* on kõige sagedasem konstruktsioon *nom_can*. Konstruktsiooni *nom_can* osakaal on 88%, samas kui *nom* esineb vaid 12% juhtudest. Selle kategooria tegusõnad tähistavad kõige sagedamini ülaltpoolt suunatud tegevust: eskaleerimist, koloniseerimist, ümberkorraldamist või millegi ületamist. Tegusõnadel *trumpama*, *restruktureerima* ja *koloniseerima* on *nom_can* konstruktsiooni esinemise määr kõrge. Eskaleerima erineb teistest veidi. See kasutab *nom_can* konstruktsiooni 76%, samas kui *nom* moodustab 24%. See jääb endiselt objektorienteerituks, kuigi selle protsessi semantika on märgatavalt tugevam kui teistel selle kategooria tegusõnadel.

4. Arutelu

Selles bakalaureusetöö osas tõlgendan uurimise tulemusi ning vastan nende põhjal sissejuhatuses püstitatud uurimisküsimustele.

Esimeses küsimuses tahtsin teada saada, millistes argumentikonstruktsioonides esinevad inglise päritolu tegusõnad. Selle uurimisküsimuse seisukohast on eriti oluline, kuidas uued tegusõnad jaotuvad eri konstruktsioonitüüpide vahel. Analüüs on näidanud, et *nom_can* ja *nom* domineerivad kõigi konstruktsioonide seas. Need konstruktsioonid ei osutunud produktiivseks mitte ainult kasutussageduse, vaid ka kõrgeimate tüübisageduse näitajate poolest. Selline tulemus on kooskõlas töö teoreetilise lähtekohaga. Produktiivsed konstruktsioonid on kõnelejale kergesti kättesaadavad ja suurema tõenäolisega laienevad seetõttu uutele tegusõnadele.

Nom_can ja *nom* ülekaal oli üsna ootuspärane. Sarnaseid tulemusi on esitatud ka varasemates argumentikonstruktsioonide uurimustes. Nii märgib näiteks Barðdal (2008: 58, 155) oma islandi keele uute tegusõnade uurimuses, et nominatiiv-akusatiivkonstruktsioonid, mille eesti keele vasteks võib pidada *nom_can*-konstruktsiooni, eristuvad selgelt teiste konstruktsioonitüüpide taustal. Mari Aigro jõuab sarnastele oma 2022. aasta töös eesti keele kohta. Tema sõnul *nom_can*- ja *nom*-konstruktsioonid ei ole mitte ainult kasutussageduselt teistest konstruktsioonidest ülekaalukamad, vaid nende osakaalud kattuvad suurel määral ka käesoleva bakalaureusetöö tulemustega (Aigro 2022, 147). Niisiis võib väita, et inglise keelest tulnud uued tegusõnad ei moodusta eesti keeles eraldi konstruktsioonilist süsteemi. Need järgivad konstruktsioonivalikus üldjoontes samu produktiivsuse malle nagu eesti keele tegusõnad tervikuna. Teisisõnu hakkavad need toimima sihtkeele süsteemi tavapäraste elementidena.

Teise uurimisküsimusega püüdsin välja selgitada, kas tegusõna semantika võib peegeldada selle konstruktsioonilises käitumises. Uurimuse tulemuste põhjal võib tulla järeldusele, et semantilise valdkonna mõju konstruktsioonivalikule avaldub pigem üldiste tendentsidena kui rangete kategooriasiseste mustritena. Laiemates ja sisemiselt mitmekesisemates kategooriates, nagu digi ja majandus, ei moodusta kõik tegusõnad ühtset konstruktsioonilist profiili. Selliste kategooriate koondtulemused, nagu eelmises peatükis märgitud, kinnitavad siiski *nom_can*- ja *nom*-konstruktsiooni ülekaalu. Kitsamates ja semantiliselt ühtlasemates kategooriates, nagu sport ja võim, väljendub konstruktsiooniline eelistus selgemalt. Semantiline valdkond mõjutab konstruktsioonilist käitumist eelkõige selle kaudu, et see suunab produktiivsete

konstruktsioonide omavahelist jaotust, mitte ei tõrju kõrvale eesti keele üldisi produktiivsusemustreid.

Tulemused tõendavad, et produktiivsus ei ole ainus konstruktsioonivalikut määrav tegur. Tegusõna semantika mõjutab argumendi mittekanoonilise käände või postpositsioonilise konstruktsiooni valikut. Siinkohal on eriti kõnekad ühiskonna semantilise kategooria tulemused, kus mitu tegusõna väljendavad osalejatevahelist suhtlust, vastastikust tegevust või vastasseisu. Peaaegu 80% juhtudest esineb tegusõna 'flirtima' koos komitatiivse argumendiga, nt 'flirdib turvamehega, flirdivad liberalismiga'. Selline jaotus on ootuspärane, kuna tegusõna tähendus eeldab vastastikust suhtlust teise osalejaga. Teine suhtlusele osutav tegusõna, 'protsessima', näitab samuti võimet esineda konstruktsioonis, mille argument on komitatiivis, nt 'õunake protsessib kogu aeg teiste firmadega'. Selle tegusõna puhul esineb komitatiiv siiski vaid 20% juhtudest, samas kui 10% juhtudest kasutatakse postpositsioonilist konstruktsiooni koos vastu-ga, 'Epic protsessib ettevõtte maksesüsteemi vastu'. Seega võivad tegusõnaga protsessima konstruktsioonid varieeruda. Ühelt poolt võib kõneleja valida komitatiivse konstruktsiooni, mis sobib üldisemalt vastastikust või osalejatevahelist tegevust väljendavate tegusõnadega. Teiselt poolt võib valikut mõjutada kohtuprotsessi semantika, kus oluline on pooltevaheline vastasseis; sellisel juhul on motiveeritud konstruktsioon postpositsiooniga vastu. Komitatiivse konstruktsiooni sagedasem esinemine võrreldes vastu-konstruktsiooniga võib viidata sellele, et tegusõna protsessima puhul on komitatiiv kõneleja jaoks kergemini kättesaadav konstruktsioonimall. Erinevalt komitatiivsest konstruktsioonist, mis seostub laiema osalejatevahelise suhtluse või vastastikuse tegevuse semantikaga, toob vastu-konstruktsioon esile tegusõna protsessima kitsama tähenduskomponendi: pooltevahelise vastasseisu. Seetõttu võib vastu-konstruktsiooni kasutust tõlgendada analoogiapõhiselt motiveerituna, kuna see toetub eesti keeles olemasolevatele konstruktsioonimallidele, mida kasutatakse vastandust, konflikti või teise osaleja vastu suunatud tegevust väljendavate tegusõnadega. Tasub ka märkida, et komitatiivsed argumendid on võrreldes postpositsiooniga vastu väljendatud argumentidega agentsemad.

Teine tegusõna, mis näitab, et laentegusõnade kasutus vähem produktiivsetes konstruktsioonides võib olla analoogiapõhiselt motiveeritud, on miksimine. See esineb konstruktsioonis *nom_can_kom* 20% näitelausetest, nt 'arvutist panen loo käima ja vinüülimängijaga, mis loeb digitaalset vinüülplaati, miksin loo eelnevaga siis kokku', ja *nom_can_ill*, %, nt 'Paljudele tuntud lugu räägitakse seekord meile inspireeritult hiina ooperist ja vintage pop'ist, mis miksub endasse nii ida kui lääne kultuuri elemente' 10%. uigi komitatiivikonstruktsioon on sagedasem ja võib olla toetatud ka inglise keele vastava väljendi

mix with mõjul, näib illatiivikonstruktsioon olevat eesti keeles motiveeritud pigem analoogia põhjal tegusõnaga segama, vrd segab endasse elemente.

Kokkuvõte

Selles bakalaureusetöös vaadeldi inglise päritolu uusi tegusõnu eesti keele argumendikonstruktsioonides. Töö tugines konstruktsioonigrammatika ja kasutuspõhise keeleteaduse põhimõtetele. Uurimuse keskne probleem oli välja selgitada, kuidas suhteliselt uued inglise päritolu tegusõnad kohanduvad eesti keele konstruktsioonisüsteemiga ning millist rolli mängivad selles protsessi juures konstruktsioonide produktiivsus ja nende tegusõnade semantika.

Töös otsiti vastuseid kahele uurimisküsimusele: millistes argumendikonstruktsioonides esinevad uued tegusõnad eesti keeles ja kas eri semantilistesse valdkondadesse kuuluvad tegusõnad erinevad oma konstruktsioonilise käitumise poolest. Täpsemalt sooviti teada saada, kas ja kuidas mõjutab tegusõna semantika konstruktsiooni valikut ning kas inglise päritolu uute tegusõnade kasutus vähem produktiivsetes argumendikonstruktsioonides võib olla analoogiapõhiselt motiveeritud.

Uurimismaterjal koosnes 67 inglise päritolu tegusõnast, mille valim tehti kolme korpusandmete ja võõrsõnade leksikoni põhjal. Iga tegusõna kohta koguti eesti keele ühendkorpusest 50 kasutusnäidet. Kuid lõppanalüüs hõlmas 3288 konstruktsiooni. Tegusõnade tähenduse põhjal jagati need viide semantilisse kategooriasse: digi, majandus, sport, võim ja ühiskond.

Analüüs on näidanud, et inglise päritolu uued tegusõnad esinevad kõige sagedamini kahes konstruktsioonitüübis: *nom_can* ja *nom*. Konstruktsioon *nom_can* moodustas 53% kõigist vaadeldud konstruktsioonidest, konstruktsioon *nom* aga 34%. Sama tendents ilmnes ka tüübisageduse analüüsis. Seega võib esimese uurimisküsimusele vastata niimoodi, et inglise keelest pärinevad uued tegusõnad kohanevad eesti keeles eeskätt kõige produktiivsemate argumendikonstruktsioonidega.

Teise uurimisküsimuse puhul selgus, et semantiliste kategooriate vahel leidub teatud erinevusi, kuid nende kategooriate tegusõnad ei moodusta rangeid kategooriasiseseid mustreid. Tegusõna semantika mõjutab konstruktsiooni valikut, eriti kui tegusõna ei piirdu kõige levinumate konstruktsioonidega nagu *nom* ja *nom_can*. Vähem produktiivsete konstruktsioonide puhul on semantiline sobivus olulisem. On oluline märkida, et vähem produktiivsete konstruktsioonide kasutus uute tegusõnadega võib olla seletatav analoogiaga, nt tegusõna miksima puhul. Seega võib anglitsismidest tegusõnade kohanemine toimuda kahel viisil. Ühelt poolt toetutakse eesti keele kõige üldisematele ja produktiivsematele

konstruktsioonidele ning teiselt poolt kasutatakse analoogiat tähenduselt lähedaste tegusõnadega.

Töö tulemused näitavad, et inglise päritoluga uute tegusõnade kasutuse puhul on kõige olulisem roll produktiivsetel konstruktsioonidel, kuid ka tegusõna semantika ja analoogiapõhised seosed mõjutavad seda, millistes konstruktsioonides uus tegusõnakasutusele tuleb.

Kuna käesolev uurimus põhineb korpusandmetel, võiks edaspidi samu küsimusi täiendada ka eksperimentaalsete meetoditega. Argumendikonstruktsioonide uurimisel on võimalik kasutada näiteks pseudosõnadega katseid, kus osalejatel palutakse moodustada lauseid neile tundmatute tegusõnadega või valida nende jaoks sobiv argumentkääne. Selline meetod aitaks täpsustada, millised konstruktsioonimallid on eestikeelse kõnelejale kõige kergemini kättesaadavad ning kuidas produktiivsus ja analoogia mõjutavad uute tegusõnade kasutust selles keeles. Seetõttu võiksid eesti keele konstruktsioonide uurimused olla rohkem kvalitatiivsed.

Kirjandus

- Aigro, Mari. 2022. *In any case? Estonian spatial cases as argument markers*. Doktoritöö. Tartu: Tartu Ülikool. Tartu Ülikooli digitaalarhiiv DSpace. <https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/a4d010b4-d3de-4f98-97cd-c77cdbf28509/content>
- Barðdal, Jóhanna. 2008. *Productivity: Evidence from case and argument structure in Icelandic*. Amsterdam–Philadelphia: John Benjamins.
- Bybee, Joan. 2007. *Frequency of use and the organization of language*. Oxford: Oxford University Press.
- Chomsky, Noam. 1981. *Lectures on government and binding: The Pisa lectures*. Dordrecht: Foris Publications.
- Corver, Norbert. 2013. Lexical categories and (extended) projection. – Marcel den Dikken (toim), *The Cambridge handbook of generative syntax*. Cambridge: Cambridge University Press, 353–424. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511804571.015>
- Fillmore, Charles J.; Kay, Paul; O'Connor, Mary Catherine. 1988. Regularity and idiomaticity in grammatical constructions: The case of let alone. – *Language* 64(3), 501–538. <https://doi.org/10.2307/414531>
- Fried, Mirjam; Östman, Jan-Ola (toim). 2004. *Construction grammar in a cross-language perspective*. Amsterdam–Philadelphia: John Benjamins.
- Goldberg, Adele E. 1995. *Constructions: A construction grammar approach to argument structure*. Chicago: University of Chicago Press.
- Goldberg, Adele E. 2006. *Constructions at work: The nature of generalization in language*. Oxford: Oxford University Press.
- Jõgi, Aino. 2014. *Inglise päritolu sõnad eesti keeles*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.
- Kask, Helin. 2019. To agree or not to agree? English adjectives in Estonian-English bilingual blogs and vlogs. – *Eesti ja soome-ugri keeleteaduse ajakiri. Journal of Estonian and Finno-Ugric Linguistics* 10(2), 85–123. <https://doi.org/10.12697/jeful.2019.10.2.06>
- Kay, Paul; Fillmore, Charles J. 1999. Grammatical constructions and linguistic generalizations: The What's X doing Y? construction. – *Language* 75(1), 1–33. <https://doi.org/10.2307/417472>
- Kirt, Riin. 2013. Tasakaalus korpusel põhinevad sagedusloendid ja korpuse sõnavara ning „Eesti keele seletava sõnaraamatu“ märksõnaloendi võrdlus. Magistritöö. Tartu: Tartu Ülikool.

Lippus, Pärtel; Aare, Kätlin; Malmi, Anton; Tuisk, Tuuli; Teras, Pire. 2021. *Eesti keele spontaanse kõne foneetiline korpus v1.2*. <https://doi.org/10.23673/re-293>

Lippus, Pärtel; Lõo, Kaidi; Malmi, Anton; Pilvik, Maarja-Liisa. 2024. *Suuline eesti keel arvudes. Sagedusandmestikud*. DATADOI, V1. <https://doi.org/10.23673/RE-463>

Metslang, Helle; Ereht, Mati; Habicht, Külli; Hennoste, Tiit; Kasik, Reet; Teras, Pire; Viht, Annika; Asu, Eva Liina; Lindström, Liina; Lippus, Pärtel; Pajusalu, Renate; Plado, Helen; Rääbis, Andriela; Veismann, Ann. 2023. *Eesti grammatika*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Myers-Scotton, Carol. 1997. *Duelling languages: Grammatical structure in codeswitching*. Oxford: Clarendon Press.

Mänd, Loviisa. 2026. Hinnang Eesti teismeliste sõnamoodustuses. – *Keel ja Kirjandus* 69(5), 408–427. <https://doi.org/10.54013/kk821a3>

Paet, Tiina. 2018. Võõrsõnade kuju fikseerumise põhijooni eesti keeles 1918–2018. – *Emakeele Seltsi aastaraamat* 63, 139–165. <https://doi.org/10.3176/esa63.07>

Perek, Florent. 2015. *Argument structure in usage-based construction grammar: Experimental and corpus-based perspectives*. Amsterdam–Philadelphia: John Benjamins. <https://doi.org/10.1075/cal.17>

Prillop, Külli; Pajusalu, Karl; Saar, Eva; Soosaar, Sven-Erik; Viitso, Tiit-Rein. 2020. *Eesti keele ajalugu*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Praakli, Kristiina; Koreinik, Kadri. 2020. Keelemuutus vs. sotsiolingvistiline muutus: Eesti keele sotsioperioodid re-revisited. – *Keel ja Kirjandus* 63(11), 915–934. <https://doi.org/10.54013/kk756a1>

Tartu Ülikool. s.a. *Eesti keele tasakaalus korpus*. Kättesaadav: <http://www.cl.ut.ee/korpused/grammatikakorpus/> (vaadatud 10.05.2026).

Verschik, Anna; Kask, Helin. 2019. Estonian-English code alternation in fashion blogs: Structure, norms and meaning. – Sanita Lazdiņa; Heiko F. Marten (toim), *Multilingualism in the Baltic States: Societal discourses, language policies and contact phenomena*. Cham: Palgrave Macmillan, 307–335.

Vihman, Virve-Anneli; Pilvik, Maarja-Liisa; Mandel, Aive; Kängsepp, Annika; Aigro, Mari; Koreinik, Kadri; Praakli, Kristiina; Lindström, Liina. 2024. *Eesti teismeliste keele korpus*. DATADOI, V1. <https://doi.org/10.23673/RE-455>

Argument constructions with novel verbs in Estonian. Summary

This bachelor's thesis examined the use of newly borrowed English-origin verbs in Estonian argument constructions. The study was based on the principles of construction grammar and usage-based linguistics. The central aim was to determine how relatively new English-derived verbs adapt to the Estonian constructional system and what role constructional productivity and verb semantics play in this process.

The thesis addressed two research questions: in which argument constructions new English-origin verbs occur in Estonian, and whether verbs belonging to different semantic domains differ in their constructional behaviour. More specifically, the study sought to determine whether and how verb semantics influences construction choice, and whether the use of English-origin verbs in less productive argument constructions may be motivated by analogy.

The research material consisted of 67 English-origin verbs selected on the basis of corpus data and loanword lexicons. For each verb, 50 usage examples were collected from the Estonian National Corpus, resulting in a final dataset of 3288 constructions. Based on their meanings, the verbs were grouped into five semantic categories: digital communication, economy, sports, power, and society.

The analysis showed that new English-origin verbs occur most frequently in two construction types: *nom_can* and *nom*. The *nom_can* construction accounted for 53% of all observed constructions, while *nom* accounted for 34%. The same tendency appeared in the type-frequency analysis. Thus, the first research question can be answered by noting that new English-derived verbs adapt primarily to the most productive Estonian argument constructions.

Regarding the second research question, the results revealed some differences between semantic categories, although the verbs within each category did not form strict internal patterns. Verb semantics influences construction choice, especially when a verb is not limited to the most common constructions such as *nom* and *nom_can*. In less productive constructions, semantic compatibility becomes more important. Notably, the use of less productive constructions with new verbs may be explained by analogy, as seen in the case of the verb *miksima* 'to mix'. Thus, the adaptation of English-origin verbs appears to occur in two ways: by relying on the most general and productive Estonian constructions, and by drawing on analogy with semantically similar native verbs.

The findings indicate that constructional productivity plays the most significant role in the integration of new English-origin verbs, although verb semantics and analogy-based associations also influence the constructional patterns in which these verbs appear.

Since this study is based on corpus data, future research could complement these findings with experimental methods. For example, experiments using pseudoverbs, where participants are asked to form sentences with unfamiliar verbs or choose an appropriate argument case, could help clarify which constructional patterns are most accessible to Estonian speakers and how productivity and analogy shape the use of new verbs. Such approaches suggest that research on Estonian constructions could benefit from more qualitative methodologies.

Lisa 1.

Tabel 1. Konstruktsioonide protsentuaalne jaotus semantilistes kategooriates.

kõik konstruktsioonid	konstruktsiooni tüüp					
kategooria	digi	maj	sport	ühiskond	võim	kokku
nom	29,34%	27,44%	69,70%	41,35%	12,37%	33,85%
nom_ad	0,73%	0,00%	0,00%	0,43%	0,00%	0,43%
nom_adp	0,73%	0,17%	0,00%	1,07%	0,00%	0,64%
nom_all	3,92%	1,72%	2,02%	0,11%	0,00%	2,10%
nom_can	54,25%	61,06%	28,28%	45,51%	87,63%	53,38%
nom_can_ad	0,00%	0,00%	0,00%	0,11%	0,00%	0,03%
nom_can_adp	0,22%	0,34%	0,00%	0,53%	0,00%	0,30%
nom_can_all	2,18%	0,00%	0,00%	1,82%	0,00%	1,43%
nom_can_el	0,15%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,06%
nom_can_es	0,00%	0,51%	0,00%	0,00%	0,00%	0,09%
nom_can_ill	3,20%	2,06%	0,00%	0,43%	0,00%	1,82%
nom_can_kom	0,07%	0,00%	0,00%	1,28%	0,00%	0,40%
nom_can_tr	1,96%	1,72%	0,00%	0,00%	0,00%	1,13%
nom_el	0,51%	0,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,33%
nom_ill	1,89%	4,29%	0,00%	1,28%	0,00%	1,92%
nom_in	0,15%	0,00%	0,00%	0,53%	0,00%	0,21%
nom_kom	0,44%	0,00%	0,00%	5,56%	0,00%	1,76%
nom_tr	0,29%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,12%
kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Lisa 2.

Tabel 2. Konstruktsioonide protsentuaalne jaotus digi-kategoorias.

digi	konstruktsioon																
verb	nom	nom_ad	nom_adp	nom_all	nom_can	nom_can_ad	nom_can_all	nom_can_el	nom_can_ill	nom_can_koi	nom_can_tr	nom_el	nom_ill	nom_in	nom_kom	nom_tr	kokku
animeerima	18,00%	0,00%	0,00%	0,00%	82,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
broneerima	36,00%	0,00%	0,00%	2,00%	62,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
buutima	72,00%	0,00%	0,00%	0,00%	28,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
digiteerima	14,00%	0,00%	0,00%	0,00%	86,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
emuleerima	4,00%	0,00%	0,00%	0,00%	92,00%	0,00%	2,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
hakkima	32,50%	0,00%	0,00%	0,00%	47,50%	0,00%	2,50%	0,00%	2,50%	0,00%	0,00%	0,00%	15,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
installeerima	2,00%	0,00%	0,00%	2,00%	54,00%	0,00%	8,00%	0,00%	30,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
klikkama	22,00%	20,00%	10,00%	32,00%	12,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
konvertima	24,49%	0,00%	0,00%	0,00%	26,53%	0,00%	4,08%	0,00%	12,24%	0,00%	26,53%	2,04%	2,04%	0,00%	0,00%	2,04%	100,00%
linkima	26,53%	0,00%	4,08%	12,24%	44,90%	0,00%	2,04%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,04%	2,04%	0,00%	6,12%	0,00%	100,00%
logima	44,00%	0,00%	0,00%	4,00%	22,00%	0,00%	0,00%	4,00%	0,00%	0,00%	0,00%	8,00%	18,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
meilima	40,00%	0,00%	2,00%	32,00%	10,00%	0,00%	8,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,00%	0,00%	2,00%	0,00%	100,00%
navigeerima	84,00%	0,00%	0,00%	0,00%	16,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
pakkima	6,00%	0,00%	0,00%	2,00%	76,00%	0,00%	0,00%	0,00%	14,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
portima	28,57%	0,00%	0,00%	0,00%	67,35%	4,08%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
postitama	22,00%	0,00%	0,00%	4,00%	70,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
printima	14,00%	0,00%	0,00%	4,00%	62,00%	2,00%	18,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
programmeer	22,00%	0,00%	0,00%	0,00%	56,00%	0,00%	12,00%	0,00%	2,00%	0,00%	6,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	100,00%
restartima	52,00%	0,00%	0,00%	0,00%	46,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
rippima	22,50%	0,00%	0,00%	2,50%	55,00%	0,00%	2,50%	0,00%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%	2,50%	0,00%	0,00%	2,50%	100,00%
skaneerima	6,00%	0,00%	0,00%	0,00%	94,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
spämmima	50,00%	0,00%	2,00%	0,00%	44,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	4,00%	0,00%	0,00%	100,00%
sünkroniseer	10,00%	0,00%	0,00%	0,00%	84,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	2,00%	0,00%	100,00%
surfama	98,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
suumima	48,00%	0,00%	0,00%	12,00%	32,00%	0,00%	2,00%	0,00%	2,00%	0,00%	4,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
transleerima	4,00%	0,00%	0,00%	0,00%	84,00%	0,00%	0,00%	0,00%	8,00%	0,00%	4,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
tuunima	8,00%	0,00%	2,00%	0,00%	72,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	12,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	2,00%	100,00%
valideerima	10,00%	0,00%	0,00%	0,00%	90,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
kokku	29,34%	0,73%	0,73%	3,92%	54,25%	0,22%	2,18%	0,15%	3,20%	0,07%	1,96%	0,51%	1,89%	0,15%	0,44%	0,29%	100,00%

Tabel 3. Konstruktsioonide protsentuaalne jaotus sport-kategoorias.

sport verb	konstruktsioon			
	nom	nom_all	nom_can	kokku
servima	58,00%	6,00%	36,00%	100,00%
treenima	54,17%	0,00%	45,83%	100,00%
triblama	88,00%	0,00%	12,00%	100,00%
tsenderdama	78,00%	2,00%	20,00%	100,00%
kokku	69,70%	2,02%	28,28%	100,00%

Tabel 4. Konstruktsioonide protsentuaalne jaotus võim- kategoorias.

võim verb	konstruktsioon		
	nom	nom_can	kokku
eskaleerima	12	38	50
koloniseerima	5	43	48
restruktureerima	4	43	47
trumpama	3	46	49
kokku	24	170	194

Tabel 5. Konstruktsioonide protsentuaalne jaotus ühiskond-kategoorias.

ühiskond verb	konstruktsioon														
	nom	nom_ad	nom_adp	nom_all	nom_can	nom_can_ad	nom_can_adp	nom_can_all	nom_can_ill	nom_can_kor	nom_ill	nom_in	nom_kom	(нусто)	kokku
desinfitseerim	14,29%	0,00%	0,00%	0,00%	85,71%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
filmima	34,00%	0,00%	0,00%	0,00%	66,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
flirtima	22,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	78,00%	0,00%	100,00%
grillima	62,50%	0,00%	0,00%	0,00%	37,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
haipima	8,00%	0,00%	0,00%	0,00%	92,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
hängima	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
lintšima	16,33%	0,00%	0,00%	0,00%	83,67%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
meikima	34,00%	0,00%	0,00%	0,00%	66,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
miksima	10,00%	0,00%	0,00%	0,00%	64,00%	0,00%	0,00%	0,00%	6,00%	20,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
protssima	44,00%	0,00%	10,00%	0,00%	26,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	20,00%	0,00%	100,00%
remiksima	10,00%	0,00%	0,00%	0,00%	84,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,00%	4,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
röstima	12,00%	0,00%	0,00%	0,00%	88,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
ruulima	90,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	10,00%	0,00%	0,00%	100,00%
sittuma	44,00%	0,00%	0,00%	0,00%	32,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	24,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
spekuleerima	73,47%	8,16%	10,20%	0,00%	2,04%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	6,12%	0,00%	100,00%
tankima	48,00%	0,00%	0,00%	0,00%	52,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
tätoveerima	28,00%	0,00%	0,00%	2,00%	34,00%	2,00%	0,00%	34,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
tšillima	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
vaksineerim	32,65%	0,00%	0,00%	0,00%	57,14%	0,00%	10,20%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
kokku	41,35%	0,43%	1,07%	0,11%	45,51%	0,11%	0,53%	1,82%	0,43%	1,28%	1,28%	0,53%	5,56%	0,00%	100,00%

Tabel 6. Konstruktsioonide protsentuaalne jaotus majandus-kategoorias.

maj verb	konstruktsioon										
	nom	nom_adp	nom_all	nom_can	nom_can_adj	nom_can_es	nom_can_ill	nom_can_tr	nom_el	nom_ill	kokku
brändima	6,98%	0,00%	0,00%	81,40%	0,00%	6,98%	0,00%	4,65%	0,00%	0,00%	100,00%
devalveerima	4,00%	0,00%	0,00%	96,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
eksportima	20,00%	0,00%	0,00%	80,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
investeerima	12,00%	0,00%	4,00%	10,00%	0,00%	0,00%	22,00%	2,00%	0,00%	50,00%	100,00%
monitoorima	8,00%	0,00%	0,00%	92,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
pumpama	26,00%	0,00%	0,00%	66,00%	0,00%	0,00%	0,00%	8,00%	0,00%	0,00%	100,00%
renoveerima	10,00%	0,00%	0,00%	84,00%	0,00%	0,00%	0,00%	6,00%	0,00%	0,00%	100,00%
signaliseerima	26,53%	0,00%	14,29%	46,94%	4,08%	0,00%	0,00%	0,00%	8,16%	0,00%	100,00%
šoppama	94,00%	0,00%	0,00%	4,00%	0,00%	0,00%	2,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
stoppama	83,67%	0,00%	0,00%	16,33%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
trimmima	15,56%	0,00%	2,22%	82,22%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
visualiseerima	19,15%	2,13%	0,00%	78,72%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%
kokku	27,44%	0,17%	1,72%	61,06%	0,34%	0,51%	2,06%	1,72%	0,69%	4,29%	100,00%

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Anna Kriuchkova,

1) annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose „Uute tegusõnade argumendikonstruktsioonid eesti keeles“, mille juhendaja on Mari Aigro (PhD), reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada Tartu Ülikooli digitaalarhiivi kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

2) annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni;

3) olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile;

4) kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Allkirjastatud digitaalselt

17.06.2026